

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Maročnina: Četrtno Dn 6.—, polletno Dn 12.—,
celoletno Dn 24.—.

Vesel Božič bralcem in bralkam „Domovine“!

Zopet nam je usoda dala doživeti prelepi praznik miru. Leto 1923. gre h koncu. Narava počiva.

Mir ljudem na zemlji! Pet let že uživamo srečo miru, a vojne rane se niso še zacelile. Se nas skele in le trdo delo bo popravilo, kar je bilo razdejanega. Tudi v naši državi še ne more biti vse tako, kakor je tedaj, ko bo nastopila splošna ureditev. Tlej so ljudje še tako črnogledi: Jugoslavija je tu, močna, neomajna, zidana na skalo jugoslovske narodne zavesti, ki ne prestando raste in se razcvita. Kdor je proti Jugoslaviji, reko njega gre zgodovina na dnevni red.

Obilo bridkih dni je prineslo leto 1923 naši domovini. Vsi tisti, ki jim je žal, da je nastano ljena Jugoslavija, in z njimi še mnogi, ki nimajo samostojnega prepričanja, se se vzdignili proti njej. Tako je bil močar: val radičevstva in slovenskega klerikalstva, da so zaslepljeni kmetje in delavci šli za njim, ne da bi pomislili, da je klerikalizem sokrivec svetovne vojne in vsega gorja, ki pod njim zdihujemo.

18. marca 1923. so pri volitvah zmagali klerikalci in z njimi je prišlo mnogo zla nad nas. Z Markovim protokolom sta Radić in Korošec postavila sedanjo samosrbsko vlado na krmilo. Zasluga klerikalcev je, da ječimo pod težkimi bremenmi, ki jih nam nalaga radikalski režim.

Radi zmage klerikalcev je prišla naša Slovenija ob dobri svoj glas in krvav pot poti za svoj greh.

A kakor se je te dni spremenila narava in premaguje noč vedno bolj živahna svetloba toplega solnčeca, tako mora tudi v temo našega političnega neba posvetiti nov žarek.

In res. Že se svetijo razveseljivi mladi žarki. Vrle kmečke občine *Ziri, Gornji Logatec, Rakek* so pokazale pot. Naša Jugoslovska demokratska stranka je zmagala v teh krajih in tudi drugod se je častno pokazala. Veš klerikalni štab je vznemirjen, ker povsod z dežele prihajajo vesti, da je klerikalizem v težki krizi.

«Domovina» se lahko pohvali, da je pred volitvami in neposredno po njih preokovala, kar se je zdaj zgodilo. Za pijačnostjo pride glavobol. Mi pa moramo gledati, da ta glavobol ostane samo politikujoči duhovščini; narod pa da ozdravi in se poprime prave narodne politike.

Naše trdno upanje je, da se bodo razmere zboljšale, in tedaj nastopi med nami zadovoljstvo in mir. Če je duhovščina padla tako globoko, da mesto miru pridiguje boj in strast, smo pa mi demokratski poklicani, da opominjamo k ljubezni in miru. Čestit Božič želimo vsem svojim prijateljem, pa tudi sovražnikom, saj ti ne vedo, kaj delajo.

Politični pregled leta 1923.

Najvažnejši dogodek v naši notranji politiki v tekočem letu so bile

skupščinske volitve v mesecu marcu.

Te volitve so pokazale, da je naš celokupni narod še silno nedorasel za javna vprašanja in da ga brezvestni zapeljivci lahko vodijo, kamor hočejo. Med Srbi so zmagali radikalci, ker so pravili ljudstvu, da hočejo Slovenci in Hrvati razbiti državo in da morajo zato vsi Srbi skupaj pod vodstvo radikalske stranke. Na Hrvatskem je zmagal politični pustolovec Radić, ki je ljudstvu lagal, da mu bo ustvaril svobodno kmetjsko državo, v kateri ne bo ne vojakov in tudi ne davkov in drugih javnih bremen. Bosanski muslimani so izvolili stare zatiralce kmeta, age in bege, ki so tudi plašili muslimansko ljudstvo, da je njihova vera v nevarnosti. Kako so izpadle volitve na Slovenskem, je vsakomur še dobro znano. Od 26 poslancev Slovenije so jih dobili klerikalci 21. Klerikalni poslanci niso izpolnili niti trohice tega, kar

so lahkovernemu slovenskemu kmetu obljubljali pred volitvami. Kmalu po volitvah so se pričele stranke med seboj pogajati in snovati zveze, in tako je prišlo do tako zvanega **Markovega protokola**,

podpisanega v Zagrebu od slovenskih klerikalcev, hrvatskih radičevcev, bosanskih muslimanov in srbskih radikalcev. Po tem protokolu so se obvezali klerikalci, radičevci in muslimani, da bodo omogočili samoradikalsko vlado. Tem strankam ni šlo za ljudski blagor, temveč za koristi njihovih voditeljev. Po Markovem protokolu bi prevzeli osrednjo vlado radikalci, v Bosni naj bi to vlogo izvajali age in begi, na Hrvatskem radičevci, na Slovenskem pa klerikalci s svojo nikdar sito duhovščino. Lepo so si razdelili vloge, ali do izvršitve dogovora je prišlo le v toliko, da so radikalci prevzeli vlado; dočim so svoje zaveznike, bosanske age in bege, hrvatske radičevce in slovenske klerikalce, lepo speljali na led.

Radikalcem je bilo največ do tega, da ne bi Radić s svojimi hrvatskimi poslanci prišel v narodno skupščino, kakor že po volitvah v konstituantno ni prišel. Ko se je to zgodilo, so imeli radikalci lahek položaj: dovolili so nekaj pravic macedonskim Turkom in vojvodinskim Nemcem, pa so jih ti podpirali, a bosanski age in begi ter slovenski klerikalci so jim postali popolnoma odveč, ker imajo večino tudi brez njih. In tako smo dobili v državi

radikalsko-turško-nemško vlado.

ki je taka, da Jugoslavija take še ni imela od svojega obstoja. Vse dosedanje vlade so bile boljše. Ta vlada je uvedla kuluk, povečala davke, takse, železniške tarife in naprtila druga bremena ljudstvu na hrbet. Radikalcem je pač glavno, da so njeni ožji pristaši zadovoljni. Ti ožji pristaši so navadno med seboj v sorodu in jih ni veliko, toda vpliv imajo, ker imajo denar, in že poskrbijo za to, da ljudstvo glasuje za radikalce. A tudi srbski kmet ne veruje več vsega, ker vidi, kako se mu godi pod radikalsko-turško-nemško vlado. Zato so začeli kmetjski poslanci radikalne stranke godrnjati in ne dovolijo več, da bi Pašić sam določal ministre, temveč zahtevajo, da se o tem odloča v radikalskem klubu. Posebno radi zveze z Nemci in Turki so radikalci zelo obsoyraženi v ljudstvu samem, ker srbski kmet, ki se je vedno vojskoval s Turki, ne more razumeti take politike, ki dovoljuje macedonskim Turkom razne pravice na škodo tamonjega krščanskega kmeta.

Radikalci so že sami začeli uvidevati, da tako ne bo šlo dalje, ali na površju bi se še radi obdržali in bi v to svrhu bili pripravljani celo deliti svojo oblast s klerikalci. Nič še ni sklenjenega, ali v Beogradu se splošno govori, da bo prišlo morda že v januarju do

sporazuma med radikalci in klerikalci.

po katerem Slovenija sicer ne bo dobila avtonomije, ki so jo klerikalci ob volitvah tako sveto obljubljali, pač pa bi kaka dva klerikalca postala ministra in še kaké druge strankarske koristi bi dobili klerikalci. V tem znamenju konča naše notranjepolitično leto. Ako se ta kravja kupčija ponesreči, potem bo pa morala radikalska stranka kmalu zapustiti vlado in tega ravno nočejo naši klerikalci, ki so to vlado tudi ustvarili, ker so dobro vedeli, da se dajo samo z radikalci sklepati kravje kupčije.

Notranje razmere v naši državi torej niso ravno rožnate, ker se je ljudstvo a

tem, da je izvolilo slabe poslance, samo obsodilo na to, da marsikaj pretrpi, kar ne bi bilo potrebno. V zunanji politiki pa stojimo dosti boljše, ker je Jugoslavija na glasu kot močna država in četudi ima dosti sovražnikov, ima tudi dosti močnih prijateljev. V zadnjem času se je sklenila trdna vez

med Jugoslavijo in Francijo.

ki je bila vedno prijateljica ne samo naše države, temveč Slovanstva sploh. Nekaj čisto naravnega je, da grede Slovani in Francozi skupaj, ker drugi drugim nikjer niso na poti, pač pa imamo skupne sovražnike. Pod francoskim vplivom bo tudi Poljska najbrže v kratkem pristopila k Mali antanti, ki ima veliko nalogo čuvanja mirovnihih pogodb, posebno proti Avstriji, Madžarski in Bolgarski. Na zunaj je naša država navzlic vsem sovražnikom dobro zavarovana po lastni svoji moči in s svojimi prijatelji in zavezniki. Razen Italije imamo še dva sovražna sosedu: Madžare in Bolgare. Madžari ne morejo pozabiti tega, da smo dobili mi po končani vojni velika ozemlja, ki so nekdaj bila po krivici madžarska. Enako je z Bolgarsko, kjer so prišli na površje oni politični krogi, ki so prijatelji nemške politike. Ti so odstranili Jugoslaviji prijazno vlado Stambolijskega in vladajo sedaj na Bolgarskem z največjim nasiljem, tako da so se kmetje morali upreti, ali so bili premagani. Po mirovni pogodbi Bolgarska sicer ne sme imeti močne vojske, ali pripravlja jo skrivaj enako kot Madžarska.

Tudi naš južni sosed Grčija ne more priti k sebi, akoravno je zelo malo sodelovala v svetovni vojni. Bila pa je pošteno tepena od Turkov po vojni in baš ta poraz v Mali Aziji je spravil Orke v obupne razmere, ki se izražajo zlasti v tem, da so

revolucije na Grškem

tako rekoč vsakdanje opravilo. Sedaj so eni na površju, potem drugi, in tisti, ki so na površju, preganjajo one, ki so na tleh. Tako se grški narod sam uničuje in ne

dela nobene časti svojim slavnim prednikom. Pri volitvah v grško narodno skupščino so zmagale republikanske stranke in je grški kralj Jurij te dni pobegnil. V našem zapadnem sosedstvu

še vedno vlada nasilni fašizem.

ki ga je že ves svet in tudi Italija, kar je še pametne, sita do grla. Domišljavi Mussolini vlada danes neomejeno in preganja svoje nasprotnike s takim nasiljem, da mu ni primere. Vsaka svoboda je v Italiji uničena; kdor ne poje s fašisti, ta je preganjan. Posebno trpijo pod takimi razmerami naši zaslužni bratje, ki so jim pognali njihov jezik celo iz šol. V zunanji politiki zastopa sedaj Mussolini čisto novo politiko. Proti Franciji bi šel rad in se je zvezal s Španijo, kjer tudi vladajo neke vrste fašisti, ki so se polastili oblasti s silo. Italija bi rada vladala na Sredozemskem morju, kjer ji pa stoji na poti močna Francija, ki žvižga na ves Mussolinijev program o zagospodovanju na Sredozemskem morju s pomočjo Španije, katere vojaštvo ni več vredno kot italijansko.

Dogodki velike važnosti za vso Evropo so se odigrali skozi vse leto v Nemčiji, ki je največja žrtve svetovne vojne. Ogromno vojno odškodnino bi morala plačati Nemčija zaveznikom, ker so tudi ogromne škode, ki jih je prizadejala nemška armada, ki je tako nečloveško rušila vse, kar ji je prišlo pod roko, da je skoro popolnoma uničila vso Belgijo in tudi velik del Francije, ki ga je nemška armada imela dolgo zasedenega. Nemčija ogromnih plačil ne more plačati — tako vsaj sama pravi — Francija pa ne odneha niti za las in na vsako novo ponudbo Nemčije, da bi se plačila zmanjšala, odgovarja Francija z dosledno trdnostjo:

Nemčija mora plačati.

tako da se sedaj nemške nasilnosti v vojni krvavo maščujejo na njej sami. Ta nekdaj silna in mogočna država, ki so se tresle pred njo mnoge države, je danes tako na

tleh, da sledi štrajk štrajku, vlada vladi. Posamezni deli velike države silijo narazen in se hočejo popolnoma izločiti iz skupnosti, samo da jim ne bi trebalo plačevati dolgov. Denar je izgubil skoro vsako vrednost. V Nemčiji se plačuje vse samo v milijardah, bilijonih, trilijonih itd. Slabše stoji v tem oziru Nemčija nego sovjetska Rusija, in to pove dovolj.

Radi Nemčije se tudi med Anglijo in Francijo ne razvijajo razmere tako, kot bi bilo v evropskem interesu želeli. Sicer Anglija ne stoji na strani Nemčije, ali jo vendar ščiti, Franciji je pa vseeno, ali ostane Nemčija pri življenju ali pa razpade na male dele. V tem je ravno razlika med francoskim in angleškim pojmovanjem nemškega vprašanja: Francija se dobro zaveda, da se bo Nemčija prej ali slej — četudi čez sto let — poskušala maščevati nad porazom v svetovni vojni in zato bi Francija hotela videti Nemčijo prav slabo, da bi se čim pozneje opomogla. Angliji seveda se ni treba tako bati Nemčije in njene moči, ker Anglija ne meji naravnost na Nemčijo in je obkrožena z morjem. To nesoglasje med dvema največjima velikima silama v Evropi vpliva močno na

svetovni politični položaj.

Danes je jasno, da nekdanja Velika antanta iz svetovne vojne ne obstoja več, čeprav ni odpravljena. Italija išče stike s Španijo in misli rihariti v nesoglasjih med Anglijo in Francijo. To ji pa ne bo veliko pomagalo, ker Anglija nima nobenega interesa na tem, da se poteguje za Italijo proti Franciji. Sicer ima pa Francija čisto nove politične načrte in se hoče nasloniti na Malo antanto, ker je to naravno, in Mali antanti se pridruži najbrže v najkrajšem času tudi Poljska. Potem je vsa srednja Evropa na strani Francije, tako da se Nemčija niti ganiti ne bo mogla, tudi ako bi hotela in ako bi se na znotraj popravila.

V svetovno politiko prihaja polagoma tudi Rusija. Naša država se pripravlja, da

Strup

(Božična zgodba iz strelskih jarkov.)

Bližali so se božični prazniki. Navzlic strahotnemu mrazu, ki je tiščal v strelske jarke, je vladalo pri naši kompaniji, kakor pri vseh, četudi na fronti, veselo razpoloženje. Prenehalo je za praznične dni neprestano regljanje strojnic in peklensko bruhanje topov. Nastopilo je božično premirje.

V sredini med sovražnimi in našimi strelskimi jarki je stala mala vas, porušena in zapuščena. Korporal Matijec dobi povelje, da gre s petero možmi patrulirat. Stopajo po zmrzlem snegu, s sovražne strani ne pade noben strel. Neovirano dospeljo v vas in si ogledujejo razdejana poslopja.

«Eh, vraga,» pravi nejevoljno infanterist Močeradek, ki je povsod imel svoj nos ter bil vedno lačen in žejen, «vse je razbito. Da bi se le kaj našlo za zobe ali za jezik, krača ali polič vina... Čakaj ti, korporal Matijec, tu notri stopim, morda kaj iztaknem.»

Še ne izgovori, že se izmuzne s ceste in stopa v bližnjo razdrto klet.

«Hola, fantje!» par hipov nato pokuka iz kleti skozi polomljene dveri. «Bo nekaj, bo!» Sod je v kleti, poln!...»

Radovedno stopi še korporal Matijec v klet in za njim ostalih četvero. Res, v kotu stoji sodec za kakih sto litrov. V kotu, sam samcat, zapuščen... Korporal Matijec potrka nanj in reče:

«Vrabca, je res nabasan!»

«Seveda je, seveda,» se reži Močeradek tako zadovoljno, kakor bi bil Ameriko odkril. «Čakaj no, ga kar narvtam!»

«Holt!» pravi tedaj korporal Matijec in pomiga s prstom: «fantje, kaj vam rečem: v tem vinu je strup! Lahli so vino zastrupili!»

«I, menda ne!» se Močeradek počelhja za ušesom in ga že grabi jeza. Duši jo z zabeljenimi psovkami na račun polentarjev; tovariši mu pomagajo, kajti tudi njim so se že začele cediti sline po vinčku, ki mora gotovo biti z imenitne brajde. Toda kaj se hoče, — korporal pravi, da so ga Lahli «zagiftali» — da bi jih vrage pobral polentarje salamenske! Kakor mežnar pred svetlim pismom stoji vseh šestero pred polnim, toda tajinstvenim sodcem.

Nakrat Močeradek sune z nogo ob tla in razodene mogočno: «Veste kaj, fantje?

Jaz se žrtvujem! Pokusim vino. Če je zastrupljeno, naj se zgodi božja volja, pa grem v nebesa. Če pa ni, tedaj, fantje, mi damo vetra.»

«Salamenski požeruh!» pol v smehu, pol v jezi maje z glavó korporal Matijec.

«Naj se zgodi v božjem imenu!» se reži Močeradek, ročno z bajonetom odbije čep in natoči polno menažno skodelico vipavske črnine. Nagne in v dušku izpije...

«Uhhh, fantje!» si nato z rokavom obriše usta, «to je požirek! Kakor nalašč za smrtno uro. Hladen je, toda greje, greje...»

Ostalih petero radovedno buli vanj, kak bo učinek pijače. Močeradek nadaljuje:

«Tako, le glejte me, zdaj je itak vseeno!» Natoči še drugo skodelico in izpije, in še tretjo in še četrto... Ko nagne petič, se mu skodelica izmuzne iz rok, Močeradek pa se kakor snop zvali ob sodu in obleži brez besede. Čuje se le njegovo hropenje...

«Še je živ!» pravi korporal Matijec. «Kaj zdaj? H kompaniji nazaj ga ne smemo nesti, samega ne smemo pustiti...»

«Ah, kaj! Počakajmo, da izdihne!» ponudari Mrakov Tone. «Nič se nam ne bo zgodilo, jutri je Božič...»

obnovi z njo redno zveze. Istotako Franclja. Rusija se vedno bolj dviga iz razvalin. Zelo verjetno je, da bo

Rusija igrala 'malu zopet veliko vlogo, ker njena moč je — ako je organizirana — ogromna. Za nas bi to bilo dobro, ker z Rusijo bo prišlo zopet Slovanstvo do večje besede v svetovni politiki.

Dopisi

JEŽICA PRI LJUBLJANI. Naš «Domoljubar» pisari na mile viže, teden za tednom, enkrat zase, enkrat čez druge, da človek, hočeš-nočeš, dobi vtis, da so klerikalci edini v celi fari, ki res nekaj ustvarjajo. Poblizje ogledana pa ta stvar močno splahni. Če namreč naštejemo pridobitke zadnjih let v naši občini: napeljava elektrike, nabavo novih strojev za Strojno zadrugo, zgraditev shrambe za stroje, dozdavo Gasilnega doma (o zvonovih je že poročal «Domoljub» itd., tedaj ugotovimo brez težave, da so tu klerikalci ali junaško zavirali podjetje ali so ostali mlačni, ali pa pomagali le toliko, da lepše izgleda. Pri Gospodarskem društvu in Kmetijski podružnici ni zanje prav nič bolje. Klerikalec v Beogradu, klerikalec doma, oba sta «gluh». Tam že skoro eno leto rjove 21 tigrov, pa ne spravijo prav nič pametnega skupaj (omenjamo samo kuluk in šestkratne davke), pri nas na Ježici pa je «Domoljubar» naštel 80 odstotkov takih tigrov in imajo isti uspeh. Vsa čast Ježici, da se vedno močneje otresa teh «obljubkarjev». Kdo pa naj kaj pričakuje od njih, če je še na njihovem občnem zboru samim zaupnikom pamet tako zalizana, da puste dr. Korošču še naprej uganjati politiko pra z njih rok. — Ob novem letu se znova naročajo časopisi. Škofove okrožnice ter članki v «Slovincu» in «Domoljubu» ponujajo izkvarjeno «katoliško» blago. Dokler se to časopisje ne izboljša in zresni, ne spada med nas, čeprav med hujskajoče svoje spise pogosto vrinja dobre stvari.

Posedejo torej in se začno pogovarjati o božičnih praznikih, o domu, starših, bratih, sestrah, nevestah. Pogovor teče naglo, čas hitreje, mine ura, mineta dve — Močeradek pa se ne gane in smrči, smrči...

Mrak lega s hribov v dolino, najavlja joč sveto noč. Korporal Matijec reče:

«Zdaj pa konec! Pet ur že Močeradek smrči. Pretresimo ga, morda le še pride do besede.»

Temeljito ga pregunčajo. In glej, Močeradek počasi odpira začudene oči, zarobanti in se spravlja na noge.

«Krščen Matiček!» si mane oči in jeziki se mu še zapleta. «Kaj me tresete kakor obešenca?»

«Torej vendar...?»

«Kaj — vendar?»

«... ni zastrupljen?»

«Kdo zastrupljen? Aaa — vinček? Ha-ha-ha!» se zakrohoče Močeradek, «kajpak je zastrupljen, kajpak, vinček črninček! Kaj ste me neki zbudili!»

«Le ga, bedaka,» pravi korporal Matijec, «mislíš, da si na svatbi? Zdaj pa še meni par požirkovi!»

Čep je že odbit in črnina z gostim burkom polni menažno skodelico. Vsem

Danes, ko smo tudi na kmetih že precej izobraženi, ne bo težko odgovoriti, ali je opustitev «Domoljuba» naš smrtni gréh ali naša dolžnost. Na kmečko mizo spada samo napredno časopisje, drugega nič. J. K.

POLJANSKA DOLINA. Miklavžev večer v Sokolskem domu je prav dobro uspel. Obisk mladine in odrastlih je bil povoljen. Na praznik sv. Štefana pa pridedi Sokol popoldne in zvečer veseloigro Nebesa na zemlji. Naj bo kdo še tako čmeren, ko bo videl to igro, se bo smejal in mu bo pošla vsa slaba volja. Po igri je primerna zabava. Pridite! — Kakor drugod tako se je tudi tu pri nas v dolini z adventom pričela agitacija po prižnicah za klerikalne liste, predvsem za «Domoljuba». Ker je že po prižnicah taka židovska reklama, si lahko mislimo, kakšno pestenje je šele v spovednicah. Čudno, ako njih stvar tako dobro stoji, zakaj tak strah pred drugimi listi in ta naravnost ustudna gonja proti njim. Ker gre baje klerikalna pšenica premalo v klasje in vsi nunciji v dolini ne zadostujejo, da bi mogli zatreti napredno misel, zato dobimo v dolino na Trato še enega duhovnika, kaplana. Štirideset let je opravljal župnik našo tratarsko župnijo sam in mu je še preostajalo časa za politiko in vse drugo. Preprečil ni Sokolskega doma, o katerem je prerokoval župan Uršič, da ga bodo še lahko na dražbi kupili, preden bo dovršen. Pa gostobesedni mož se je korenito zmotil. Kakor se govori, je ravno Uršič glavni zagovornik misli, da nam pošljejo kaplana. Lahko si mislimo, kakšnega agitatorja bo škof poslal. Mi se ga ne bojimo in bomo šli svojo pošteno začrtano pot naprej. Kdor je res duhovnik, bo užival tudi pri nas spoštovanje kot človek, a ne kot kakšno višje bitje. Kdor je pa samo politik, ki zlorablja cerkev v strankarske namene, tega pa odklanjamo z vsem zaničevanjem. Tako smo delali doslej in nič drugače ne bomo delali poslej. H koncu še nastopno: Vsakdo, kdor le malo misli s svojo glavo, naj si naroči «Domovino».

po vrsti. Torej le ni zastrupljen — vinček črninček...

«Le počasi, žolne!» šaljivo robanti Močeradek. «Vsega nikár, da ne obležite! Vino je moje, pol življenja sem tvegaj; tudi kompanija ga mora pokusiti!...»

Srebrna mesečina skrivnostnega svetega večera je razlivala mir nad razrušeno vasjo in pokrajino. Po lesketajočem se snegu je stopala patrolja, četvero mož je neslo sodec, navezan na dvoje rant. V sodcu je lahko pljuskala vipavska črnina, namenjena kompaniji za božični priboljšek v strelskem jarku... Spređaj je stopal korporal Matijec, Močeradek pa je vso pot godrnjal: «Težo ima, težo, tale vipavska pijača. Ni prida ne v glavi ne na rami...»

Zapisal: Mate & Goljše.

Božja kazen

(Narodna povest iz dobe tlačanstva.)

Na vzhodni strani Zlatopoljskega pogorja, ki se dviguje levo od raztresene samotne vasi Trnave, štrli v zrak strm hrib, koničast kakor egipčanska piramida. Pred davnim časom je na njem stal grad. Ime njegovih gospodarjev se je zabrisalo

Kakor do sedaj, bo tudi v prihodnje prinašala poročila in novice iz Poljanske doline. Pa tudi drugače prinese vsak teden obilo gradiva vsakovrstne vsebine. Že res, da je prav dobro razširjena v dolini, a lahko bi je bilo še več. Vsak naprednjak naj bo tudi naročnik «Domovine»!

JEZERSKO. Človeku se naježijo lasje, če čita v sobotni številki «Slovenca» dopis «Jezeričana», ki pa je brzkone vse kaj drugega nego domačin. «Narodna čitalnica» ga bode v oči! Toda naivni dopisunček, narodno, versko in zlasti politično patentiran, se lahko brez skrbi zaletava ob naše vrste. Ker je pa menda iskal informacije krog starih gluhih ženic, mu pač sam kot «predsednik» društva rade volje podajam podatke. G. kulukar, čitalnica še sploh ni ustanovljena, marveč obstoja samo pripravljalni odbor. Finančne straže ni več, temveč finančna kontrola. Pri zadnjem «prepiru» je napadel menda vaš «dobri kristjan» našega podpredsednika in bo dobil za svoje «dobro delo» v Kranju na sodišču primerno nagrado. — Mor-da bo v vaši bodoči slovenski avtonomiji zato dosegel še «narodno» mučeništvo. Potem pa še sanjarite o miru, mladini itd. Pred lastnim blatnim pragom si počedite najprej! Če ste možak, povejte, kdo ste?

GORENJI LOGATEC. Občinske volitve dne 9. t. m. so pakazale, da je naše ljudstvo politično zrelo, da se zaveda svoje dolžnosti ter zna ceniti požrtvovalno delo in dobro gospodarstvo dosedanjega občinskega odbora in zaslužnega župana g. nadzornika Punčuha. Klerikalci so napeli vse sile in poklicali na pomoč celo urednika g. Smodeja ter jurista g. Čampo, ki sta imela dan pred volitvami zaupni shod v Gorenji vasi, na kojega so imeli vstop samo vabljeni. G. Smodej se je posebno repenčil nad demokracijo ter jim je očital bankarstvo, kapitalizem, krivdo na uvedbi kuluka itd. Vse neuspehe svojih poslancev je naprtil demokratom. Poleg drugega je še posebno naglašal, da je

v ljudskem spominu. Pač pa je iz njihove dobe ohranjen drug spomin, ki govori o njihovi okrutnosti in satanski zlobnosti. Ta spomin, ki se je ohranil med okolčani, bodo opisale nastopne vrste.

Gračaki, prebivajoči na tem hribu, imenovanem Strmonski grad, so se po takratni klativiteški navadi preživljali z izmozgavanjem svojih podložnih tlačanov in z ropanjem v ozki soteski, kjer so vedno prežali na potujoče trgovce in njihove voznike. Kdor se ni mogel bogato odkupiti, so mu pobrali vse. Ta žalostni posel je prehajal od očeta na sina, vsi so bili enaki volcje, od roda do roda; toda poslednji, o katerem bo govorila ta povest, je bil najgrozovitejši.

Lepega poletnega jutra sta jezdila ta gračak in njegov oskrbnik Gol na grajske njive, ki so bile v dolini ob cesti, da si ogledata žanjice, ki so žele pšenico. Bilo jih je dvanajst in so si med pridnim delom prepevale domačo pesem. Komaj začujejo konjski peket in uzrejo oba jezdeca, nenadno utihnejo, eni in drugi se iz srca izvije vzdih: «Oh, že spet gresta nadležneža nad nas — Bog nas čuvaj!»

Jezdeca se ustavita ob kraju njive in razlašeta. Konje privežeta k drevesu ter

Zveza delovnega ljudstva na ljubljanskem magistratu več napravila za Ljubljano tekorn pol leta nego prej 40letni napredni občinski svet. Seveda je pozabil povedati, da — dolgovi! Tudi ni nič omenil znanega Markovega protokola, na podlagi katerega so klerikalci z Radićem na čelu dali neomejeno oblast v roke radikalom. Zato more krivdo za uvedbo kuluka zvracati na druge samo na takih župnih shodih, kjer vé, da mu ne bo nihče ugovarjal. Ravno tako je malo čudno slišati iz ust nrednika lista, katerega podpirajo klerikalne banke in podjetja, da so demokrati sami magnatje in bankirji, ko je vendar med novolizvoljenimi občinskimi odborniki na demokrati listi poleg malih kmetov tudi en delavec. Neuspehov klerikalnih poslancev niso krivi demokratje, ampak bedasta politika in nezmožnost klerikalnih poslancev samih. Prav za prav vsi očitki g. Smodeja v živo zadenejo glavni štab SLS in njihove magnate. Zato mu priporočamo, da svoj govor ponovi v klubu klerikalnih poslancev, kjer pa naj ne pozabi omeniti dolgovi, ki jih je napravila Ljubljani tako zvana Zveza delovnega ljudstva. Istotako tudi ne Markovega protokola. O poštenosti klerikalne stranke bi se dalo marsikaj povedati. Vzglede poštenosti imamo mi tukaj pri političnem kameleonu g. Ritmariču in Budinu. Ta dva klerikalna gospoda sta zadnje čase pred volitvami bila večkrat v »ročcah« in glede poslednjega bo v kratkem govorilo tukajšnje sodišče. — G. jurist Čampa bi svoj naučeni govor lahko uporabil ob vsaki slavnostni priliki in na vsakem delavskem zborovanju. Izid volitev je pokazal, da vse fraze imenovanih klerikalnih agitatorjev niso nič pomagale. Gorenji Logatec je ostal v naprednih rokah in s tem dokumentiral svojo nacionalno in državno zavednost.

GORENJI LOGATEC. Naše vrlo sokolsko društvo kaj lepo napreduje. Dela se v telovadnici in izven nje. Tamburaški in pevski odsek imata redne vaje. Pričelo se bo tudi s predavanji. Zadnje nedeljo se je

ustanovil telovadni odsek v Hotedrščici, od katerega je pričakovati, da se bo skoro razvil v samostojno društvo. Ustanovitvi je kumovalo lepo število sester in bratov iz Gor. Logatca s kompletnim tamburaškim zborom vred. — Razburjenje, nastalo radi občinskih volitev, se polega. Nekaj glavobola po slabih tovarišiji je še, pa bo tudi ta odlegel. Protimagnatski akcijski odbor se je spril, ko je bilo treba poravnati račune. Zdaj so jezni drug na drugega, ker so goljufani v svojih nadah. Eden je sanjal o županskem stolčku, drugemu so dišali dohodki občinskega tajnika, zadaj se je rezal Mevisto in videl v duhu vso občino pod svojo peto. Kako lepe sanje, prav škoda, da so se razblinile v nič! In tako se je zgodilo, da so pozabili vložiti pritožbo zoper volitve, dasiravno so se shajali večer za večerom in kuhali osveto. V nekaj dneh dobimo novega župana-naprednjaka, iz zanesljivega vira smo izvedeli, da so oča Sajovic notarju-tujcu namenjeni čik na dan volitev milostno razdelili med člane klerikalnega volilnega odbora namesto spominske kolajne. Pravda Gostiša—Budin—Modic je v prvi inštanca končana in napadalca obsojena. Kakor se čuje, je bil Modic le zapeljan in mu je danes žal, da je zašel med črpe tiče. Vsaka šola nekaj stane. Pametno bi bilo od njega, če bi sedaj povedal resnico; zakaj bi on hodil za druge po kostanj v žerjavico. — Sajovčevi so prvi dan po volitvi odpovedali hrano uradniku, ki ga imajo na sumu, da je volil napredno. Isti dan so z lepim in olikanim vedenjem spravili iz stanovanja uradnico, »ki ni držala s hišo«, to se pravi, ki ni agitirala za klerikalce. Oj, ta krščanska ljubezen!

PLANINA PRI RAKEKU. Kristus uči: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe. Naš župnik pa ljubi tudi denar, in baš v zadnjem času se mu je posrečilo dobiti 80.000 kron kot vojno odškodnino po italijanski vojski. Ne zavidamo župniku te sreče, želimo le v svrhu ravnanja vedeti, ali je naložil denar na svoje ime ali na ime

župnega urada. Tudi svetujemo g. župniku, da se vede napram šolskim otrokom kot veroučitelj. Odločno protestiramo proti temu, da jih zmecrja z nedostojnimi izrazi. Za danes smo povedali dovolj, prihodnjič bomo pa še več, če ne bo kmalu miru.

Nezadovoljni kulukarji.

ŠMARJE PRI LJUBLJANI. Povodom krstne slave našega kralja se je zopet pokazala klerikalna nestrpnost napram naši državi in vladarju. Kakor drugod bi se morala tudi pri nas vršiti slavnostna služba božja. Toda nasprotno, bila je maša kakor na vernih duš dan. Razen učiteljstva z malim številom šolskih otrok, zastopnikov pošte, železnice in orožništva je bilo le še nekaj starih ženic in starejših možakov pri maši. Bilo ni nič orgljanja in petja, četudi imamo orglje, organista in pevski zbor. To vse menda smatra naš g. dekan za nepotrebno. Pod staro Avstrijo je bilo drugače: takrat se je ob taki priliki vršila slovesna služba božja z vsem pompom in sijajem; bral je sv. mašo vedno najvišji cerkveni dostojanstvenik v polnem ornatu. Seveda, sedaj se ne slavi rojstni dan kakega habsburškega trinoga, ampak našega ljudskega kralja. Vsa čast našemu učiteljstvu, ki je poskrbelo, da so vsaj otroci zapeli. Za brezbrlžnost pa ni odgovorno naše ljudstvo, ampak edino le naša duhovščina, ki mrzi vse, kar je v zvezi z našo dinastijo in državo. Toda zapomnijo naj si gospodje v črnih talarjih, da mora priti čas, ko se bo to bridko maščevalo, čas, ko bo naše ljudstvo spoznalo one, ki ga ne učijo tako, kakor bi bilo v njegovo korist. Takrat jih bo to ljudstvo samo sodilo. *Opazovalec.*

RAKA. Zveza kulturnih društev je priredila v nedeljo 16. t. m. na Raki poučno predavanje o postanku in razvoju sveta. Predavanje se je vršilo v šolski sobi, ki je bila natlačeno polna. O predmetu je zanimivo in poljudno predaval g. prof. Dolžan iz Ljubljane. Poslušalci so z največjim zanimanjem sledili predava-

se podasta k žanjicam. S poželjivimi očmi jih premerita po vrsti, nakar se oskrbnik Gol ustavi pred posebno brhkim dekletom in jo ogovori:

«Tebe pa še ne poznam. Čigava si?»

«Škrjančeva sem iz Kompolj, zlahtni gospod! Zgrešili ste me pa zato, ker sem bila sedem let z doma, pri teti na Dolenjskem.»

«A, tako! Škrjančeva si? Že dobro!» se lokavo nasmehne oskrbnik in jo še enkrat osvrkne s poželjivim pogledom.

Kmalu nato graščak in oskrbnik zopet zasedeta konje in se vrmeta proti gradu. Žanjice si oddahnico kakor kmetič, kadar se razkade črni oblaki, ki so grozili izsuti ledeno točo na rodno polje.

Ob poti, ki je vodila na Strmonski grad, je za gostim brinjevim grmovjem ležal znak Roharjev Rok iz Srenjske vasi. Rok je bil ranocelnik, po vsem okolišu znan, in se je danes namenil na Strmonski grad, da ogleda nekega obolelega hlapca.

Ker pa je že rano solnce začelo greti, je Rok legel za brinjev grm v senco, da malo poležari, preden nadaljuje strmo pot na grad. Ravno premišljuje dogodka, ki

so tisto leto šli med tlačani od ust do ust, namreč strašne vesti, kako so plemenitaši v Zagrebu na žarečem stolu kronali kmečkega voditelja Matijo Gubca, kako je sam zagrebški škof po končanem kronanju v stolnici pel zahvalno mašo; dalje, kako je na eni sami hruški viselo šestnajst obešenih upornih kmetov... Ob teh spominih Rok zaničljivo pljune po tleh in govori sam s seboj: «Prekleta plemenitaška sodrga! Najraje bi vse na en mah ubil. Oh, da bi mogel vsaj eno uro biti večni sodnik ali pa sam zlodej; to bi ta drhal zaplesala pred menoj! Toda enkrat mora biti drugače! Pravica mora znagati!»

V tem prijezdita graščak in oskrbnik mimo. Rok se še bolj stisne za grmovje, kajti ravno blizu njega se ustavita, in oskrbnik Gol reče graščaku:

«Ali ni lepo tisto dekle, ki sem jo nagovoril. Kako se že imenuje, aha, Škrjančeva Marička. Kar škoda je je med tlačani. To pičko bi si rad privoščil za ljubico.»

«Ha-ha, si se že znova zatelebanil,» se reži graščak. «Le pojdi k njej vašovat, — samo pazi, da ti kak tlačan ne premeri zahtuljene butke!»

Jezdeca odideta navkreber, vodeč konja za povodec. Tedaj Rok pokuka izza grmovja in zaškrti z zobmi: «Le čakaj, vrag, te že priporočim Čretnikovemu Florijanu, da ti prerahlja kosti. Samo potrudi se k njegovemu dekletu!»

Nato se tudi Rok v primerni razdalji za jezdecema odpravi na grad.

Ko se je zvečerilo, pride Rok do Čretnikovih v Kompoljah. Čvrsti domači sin Florijan ravno poklada živini in Rok takoj stopi k njemu. Ne obotavlja se dolgo z besedo, temveč Florijanu na kratko pové, kaj je dopoldne slišal za grmom ob poti na grad.

Florijanu se zaskrijlo oči, vendar preudarno reče: «Dobro, da ti vragovi ne vedo, da sem tudi jaz bil pod zastavo nesrečnega Matije Gubca. Ko smo se na Krškem polju bili za staro pravdo, sem iskal Gola, da mi posvetim v pekel. Toda ni ga bilo blizu. Zdaj ti pa rečem, Rok, če ga le enkrat zalotim na samem, ne odnese zdrave kože!...»

Čretnikovi so bili s Škrjančevimi sosedje, zato ni čudno, da sta se ljubila Florijan in Marička. Iz otroškega prijateljstva

telju in so izrekli željo, da bi se na Raki priredilo še več poučnih predavanj.

GRUSUPLJE. Večkrat me pride kateri sosedov kregat, zakaj sem mu prigovarjal pri zadnjih volitvah, da je treba voliti klerikalce. Mi smo res volili Slovensko ljudsko stranko. Toda, kaj zdaj delajo njeni poslanci z nami! Saj nas bodo spravili ob kožo! Samo to vas vprašam, klerikalni poslanci, ali nimate nobenega dna, odkar ste pri koritih, da nam preskrbljujete vedno nove davke? Mislite, da večina vaših bivših volilcev ne izpregleduje, da uničujete lastne ljudi, ker jih ne znate ščititi, kakor je to dolžnost poslanca, kaj šele, da bi zanje kaj storili. Vam je seveda prav lahko, odkar dobivate povišane dnevnice, za drugo se pa od izvolitve dalje itak ne brigate. Namesto da bi delali v korist slovenskega ljudstva in v svoj ponos, ker vas je bilo toliko izvoljenih, ste se pa kmalu razkrinkali, da so vse vaše obljube bile lažnive. Laž ima kratek rep, zato so bile zadnje volitve prav dobra preizkušnja, da vas zdaj poznamo. Zpomnite si, klerikalni poslanci, da ne bomo nikoli več nasedli vašemu praznemu besedičenju.

Bivši klerikalni volilec.

MIRNA. Naši klerikalci čutijo, da izgubljajo dan za dnevom več svojih prištev. Da jih pridobe nazaj in potrdijo v dobrem tudi one, ki so jim še ostali, so napravili v nedejo 9. t. m. javen shod, ki je bil sicer dobro obiskan po ženskah in otrocih, dočim so bili moški večinoma demokrati in samostojni. Poslanec Brodar je otepal na vse strani, zlasti demokrate z dr. Žerjavom, hvalil delovanje 21 klerikalnih tigrov in se zavzemal za avtonomijo, ki je ne morejo dobiti. Med njegovim govorom so padale tako umestne opazke, da je mož klavrno nehal razlagati svoje modrosti. Nato je nastopil vrl demokrat in ovrgeł vsa njegova izvajanja točko za točko, za kar je žel splošno pritrjevanje. Sam poslanec Brodar mu je segel v roko in priznal, da ima prav. Zelo žalostno vlo-

go pa je igral g. kaplan, ki na vsa izvajanja ni znal odgovoriti drugega, kakor da zna dobro »gvergrife klofat«. Marinaričam je bilo to tako všeč, da so zahtevale takoj dve puški, da gospod pokažejo, kaj znajo. Govornik ga je tozadevno pošteno zavrnil. Toda gospodu vendar še ni dala žilica miru. Izrazil se je, čeprav tiho, napram svoji gardi: »Če ga ne bo drugi ven vrgeł, ga bom pa jaz!« Kar se oglašil poleg njega nekdo: »Gospod kaplan! Začnite kar pri meni, potem pa po vrsti!« Gospod ga pogleda, pa mu takoj pade srce v hlače. Mladenič je imel znak Orjuna. Zaslislalo se je tiho šepetanje: »Orjuna, Orjuna!« na kar je demokratiški govornik končal svoj za klerikalce uničujoč govor med splošnim pritrjevanjem navzočih. Gospodje od SLS! Le še večkrat takih shodov in napredna misel bo zmagala tudi v najbolj črnem kotu.

ŠT. JERNEJ NA DOLENJSKEM. V zadnjem »Laziljubu« z dne 12. t. m. se je obregnil neki zakotni dopisnik ob zadnjo po Sokolu vprizorjeno igro. Ker pri vsej igri ni mogel najti drugega, si je izmislil, da so igralci potvarjali svoje vloge v neslane šale. Svetovali bi dopisniku, naj si kupi IV. snopič Zbirke ljudskih iger, izdan od Krščanskosocijalne zveze v Ljubljani l. 1905., pa bo tam lahko čital, kako se »preganja klerikalni zmaj«. Gospodu uniformiranemu »koložrcu« se svetuje, naj se rajši udinja kot policaj »Martinove ceste«, s čimer bo gotovim gospodom vsekakor bolj ustregel, kakor če jim nosi lažniva poročila iz svojega vojunstva. Glede »živalske kuge« imamo pa pripomniti samo to, da so isto Orli pri zadnji svoji prireditvi tako temeljito pregnali, da so Sokoll v tem pogledu brez posla, razen če dajo »kontomacirati« dotičnega gospoda, na kateręga čelu so se zadnji čas prikazali sumljivi znaki »parkljevke«. — »Martinova cesta« se je zopet podaljšala, in sicer za vilo »Arena«, v kateri se vrše ob spremljevanju harmonija vežbe v »kapla-

noborbi«, seveda vse na podlagi rimokatoliških načel. *«Sentjurneška gospoda.»*

LOKA PRI ZIDANEM MOSTU. (Nezgoda.) Dne 14. t. m. je priplul po Savinji splav s tremi splavarji proti mostu na Zidanem mostu. To mesto je za splavarje jako nevarno. Splav je trčil v kameniti steber mostu in se razbil. Dva splavarja sta na sprednjem delu splava, ki je bil še za silo zvezan, plula po Savi proti Loki, tretji pa na treh blodih. Teleonično obveščena sta se načelnik požarne brambe Jenčič in Raček podala takoj na splav in pri Šmarčnem rešila izmučene splavarje gotove smrti.

TRBOVLJE. Prejšnji teden so imeli naš radikali, ki so se vrnili iz raznih potovanj, javen shod, odnosno bolje rečeno, šaljivo predstavo. Kakor se iz vsega posnema, bi radi zopet v občini zavladali. Po starem načelu bi ti gospodje zopet »izvrstno« gospodarili. Njihov vojskovodja krojač Šuntajs je bil dve uri pred porotno razpravo izpuščen in se hvall, da le zato, ker nosi legitimacijo »bele brade!« Zelo smešno je bilo videti na shodu, kako so se zvihtali govorniki kakor akrobati. Šaljivi medklici poslušalcev so povzročili obilo smeha in nudili dosti brezplačne zabave. Ti tako zvani »koritolovci« bi gotovo storili bolje, da se temeljito posvečajo svojim poklicem, nego da se smešijo pred javnostjo, ker ljudstvo jih ne mara. G. Stefanoviču bo pa gotovo zadostoval medklic rudarja: »Emil, le pridil še večkrat k nam, ker imamo vedno mnogo zabave s teboj!«

SV. RUPERT NAD LAŠKIM. Naše ljudstvo se malo zanima, da bi kaj poročalo iz našega kraja. Zato dovolite, da jaz malo popišem tukajšnje zanimivosti. Na nedeljo 9. decembra je naš župnik zopet enkrat vsekaval v nas farane, mlade in stare. Posebno je preresetaval dekleta, njihove lase, nošo in obnašanje. Nato je udrihal tudi po materah, da premalo skrbijo za dom in ne vem, kaj še vse. Nič ne bi reklil, če bi naš župnik vedno delil pri-

so se vnela prava ljubezen, odkar se je Marička po sedmih letih vrnila z Dolenjskega. Vrnila se je zato, ker je oče Škrjanec po daljšem bolehanju umrl in je torej Marička morala dospeti materi v pomoč. Florijan jima je zvesto pomagal pri težjih delih. Vdovi Škrjančevi je bilo prav po volji, ko je videla prijateljstvo med svojo hčerko Maričko in sosedovim Florijanom. Kmalu je bilo sklenjeno, da pride Florijan za zeta in gospodarja.

Ko je zdaj Florijan od Roka zvedel o nakani oskrbnika Gola, je vedno oprezal in čakal prilike, da mu iztrebi vsiljivo predrznost. In ni mu bilo treba dolgo čakati.

Par dni nato proti mraku pride oskrbnik Gol praznično opravljen k Škrjančevim in z lokavo besedo kar odločno začne snubiti Maričko. Prestrašeni ženski se nista upali predrznežu pokazati vrata, temveč sta se izmotavali, da je vse treba resno premisliti in se primerno pripraviti za tako važno dejanje... Oskrbnik ni na to ničesar dejal, temveč se je z jezo obrnil in zaloputnil vrata za seboj. Menda je mislil, da mu bo Marička takoj na prvo besedo padla okrog vratu.

Florijan je skrivaj vse videl in slišal. Prehitel je oskrbnika po drugi strani in ga

pričakal za gostim grmovjem. Ko pride Gol do usodnega kraja, plane Florijan kakor tiger izza grma in mu zastavi pot:

«Kaj stikaš za našimi dekleti?»

«Kaj te briga, pes!»

Florijan zamahne z debelim krepelcem, in oskrbnik Gol se zgrudi v nezavesti kakor klada.

Dolge tedne se je oskrbnik Gol zdravil in stokal v svoji postelji, kamor so ga naslednje jutro dovedli graščinski hlapci. Nikomur ni izdal, kaj se mu je zgodilo, le sam je koval načrt maščevanja. Preden je okreval, je bil Florijan že zakonski mož Škrjančeve Maričke.

II.

Poteklo je po teh dogodkih deset let. Gospodarju Florijanu in Marički je delalo veselje troje zalih otrok, ampak njegov ljubljencek je bil devetletni Florijanček, najstarejši. Ta je neki popoldan v graščinskem gozdu nabiral jagode. Tedaj pride po gozdu nizdoli graščinski oskrbnik Gol. Ko zagleda dečka, ga ostro vpraša. »Glag je. Dečko v strahu odgovori: »Florijanček.«

Ko oskrbnik Gol začuje to ime, mu v duši vzroji vsa podla zloba in rodi se mu peklenški načrt,

Prime dečka in ga priveže k drevesu ob velikem mravljišču... S krohotom se nato odstrani, mrmrajoč: »Le vpij, fantič! Tvoj stari je menil ogrenil življenje, jaz mu zdaj vračam...«

Par dni nato je nesrečni oče Florijan našel svojega ljubljeneega sinčka mrtvega in objedenega od mravelj. Zjokal se je ob nedolžni žrtvi, nato pa z dvignjeno pestjo zapretil proti gradu:

«Gorje ti, zaloga grajska, preklet bodi, zločinec, Bog te bo pravično kaznoval!»

V deželo Kranjsko so prilomastili Turki, tokrat tako iznenada, kakor da jih je zemlja vrgla iz sebe. Po Črnem grabnu je pridrel oddelek turških jezdecov, ki je imel glavni namen, opustošiti Strmonski grad. Kmetje so se pravočasno poskrili. Graščaka, oskrbnika Gola in grajske hlapce pa so turški jezdeci obkolili ravno na lovišču v grajskem gozdu. Začelo se je klanje na življenje in smrt. Vsi hlapci so popadali pod krivimi sabljami, tudi graščak je obležal v krvi, edino oskrbnik Gol se je umikal za drevesi. V blaznem strahu se spusti na kolena in prosil milosti.

Turki ga zgrabijo in trdo privežejo k bližnji debeli smreki. Nato odhitijo v grad, ga oplenijo in zažgejo.

merne nauke, zanimivo pa je, da se spravi nad svoje farane šele tedaj, kadar že ima bero pod svoj streho. Dokler delamo po njihah, je naš gospod tih, kadar pa pobere božje darove, nas pa začne krtačiti. Poleg tega se tudi čudimo, zakaj gospod župnik najprej v svojem farovžu ne napravi reda. Ali tam nič ne vidi takega, o čemer nam pridiguje? Prosimo ga torej, naj nam oznanjuje božjo besedo, ne pa kuhinjskih čenč. Mi farani se bomo pa že tudi obnašali tako, da bo prav Bogu in da bi moralo biti prav tudi gospodu župniku.

Postulalec.

MALA NEDELJA. Narodno kulturno društvo priredi v nedeljo dne 30. t. m. v Društvenem domu zabavni večer z vpriporitvijo zanimive veseloigre ter z godbo, petjem in plesom. Začetek točno ob 5. uri popoldne. Čisti dobiček je namenjen za izpopolnitve knjižnice. Zato vabimo stare in mlade, da se vsi prireditve v obilnem številu udeležé.

MALA NEDELJA. Dobili smo novega župnika, ki ni baš prijazen. Pisec teh vrstic sem se neki praznik napotil k službi božji in dospel na cerkveni prostor, da bi se utrujen od hoda nekoliko odpočil, preden stopim v cerkev. Naenkrat se prikaže trioglata mašna kapa na glavi gospoda župnika. On nas tam stoječe može kakor strog orožnik vpraša, kaj stojimo pred cerkvijo in uganjamo politiko? Jaz mu mirno odgovorim, da politike že ne, saj je vojna že davno pri kraju. O. župnik nato pravi, da pred cerkvijo nima nihče pravice postopati in če se ne izgubimo, da pojde po orožnika. Sledil je odgovor, da so cerkveni prostor kupili naši pradedi. Z njega nas ne bo odganjal niti g. župnik niti orožnik. Nato se je jezen odstranil. A mi mu tem potom svetujemo, da nas z našega farnega prostora več ne odganja, temveč naj nam v cerkvi razlaga ljubezen do bližnjega.

Oskrbniku Golu, privezanemu k drevesu, začnejo naenkrat po vsem telesu gomazeti mravlje. O groza! To je isto drevo in isto veliko mravljišče, kamor je on sam nedavno privezal nedolžnega otroka... Golu stopi leden pot na čelo. Skuša se oteti, toda vse zaman. Kmalu je ves živ požrešnih živalic, ki ga obdelujejo na vso moč. To so strahotni trenutki! Ob svitu gorečega gradu, v skelečih bolečinah, se oskrbnik Gol spomni svojega zločina. Zdaj je prišla ura povračila...

Turki so bili zadovoljni z obilnim plemenom in so se še isto noč odpravili iz kraja. Kmetje so se vrnili iz skrivališč na domove in strah pred turškimi divjaki se jim je kmalu polegel.

V nedeljo potem se Florijan in Rok odpravita na hrib ogledat grajske razvaline. Ogenj je uničil vse, kar je objel in tako pokončal roparsko gnezdo. Ko se prijatelja vračata nizdoli, najdeta na krvavem pozorišču raztelešena trupla graščaka in hlapcev, nekoliko niže pa mrtvega oskrbnika Gola, privezanega k usodni smreki in do kosti izjedene od mravelj.

Oba molčita ob tem groznem prizoru. Čez nekaj časa pa reče Rok: «Florijan! Bog je še vedno pravičen. Hudobijo je poplačal z enakim plačilom!»

Zapisal Anton Stražar.

ORMOŽ. Seja farne organizacije SLS se je vršila minulo nedeljo v Ormožu. Vodil jo je strankin organizator Drago Hraba z nastopnim uspehom: Oraja se skromna udeležba pristašev, osobito iz Ormoža. Zahteva se odprava kuluka, znižanje in pravična razdelitev davkov, uvedba avtonomije itd. Ugotovi se, da domača duhovščina ni zadostno klerikalna. Občina se naprosi, da po odgonu odpravi priležnico znanega gospoda, obširno stanovanje pa da na razpolago kaki družini z otroci. Proti pisavi liberalnih časopisov se vložil oster protest, ker v te časopise pišejo klerikalci in razkrivajo resnico. Izvolita se za zastavonoši mizar Schaif in ključar Kreutz, ki to čast sprejmeta pod pogojem, da smeta nositi pri svečanostih naprsne nemške narodne barve. Obsoja se nočni škandal na dan blagoslovitve Katoliškega doma, ko je ugasnila električna luč in v začudenju nastalega položaja zopet zažarela. Opozori se finančna kontrola, da v Ormožu ni nikdar tobaka, zahteva se strožja kontrola mesarjev, ki pritiskajo na ceno živine, pri prodaji mesa pa tiščijo ceno navzgor. Izdatnejši izvoz vina pa je življenskega pomena vseh vinogradnikov vobče. Končno se sklene sprememba firme Katoliški dom zaradi žalostnih dogodkov na dan blagoslovitve in krvavih tepežev v Pijani krokarski dom. Bog živi!

Kmetijski glasnik

GODNA ZEMLJA.

Kakšna je godna zemlja? — Kadar je zemlja v najugodnejšem stanju za obdelovanje, za setev in za vse drugo, takrat pravimo, da je godna. Zemlja v tem stanju ima najugodnejše lastnosti, je najbolj živa, najbolj delovna in najbolj rodovitna. Med isto zemljo v godnem in negodnem stanju je velika razlika, ki se razodeva že na zunaj, še bolj pa v njenih notranjih lastnostih in v njeni rodovitosti za rastlinske pridelke.

Godno zemljo poznamo na tem, da je drobljiva, prhka, nekam napeta, kakor bi shajala, prožna pod nogami, tako da se mehko vdira, in ima tudi svoj poseben duh. Godnost zemlje je važen pogoj za njeno rodovitost. Zato se mora razumen poljedelec potruditi, da pripravlja svojo zemljo v tako stanje. Važno je na to gledati predvsem pri težki zemlji, ki se rada kvari vsled suhote in mokrote. Črna zemlja, ki je bogata črne prsti ali humusa, se sploh rada vzdržuje v godnem stanju. Tudi peščena zemlja se dosti ne izpreminja v svojih naravnih lastnostih. Vse kaj drugega pa je ilovnata ali glinasta zemlja, ki se lahko strdi kot kamen, ali pa maže, da je sploh ni mogoče obdelovati. Pri taki zemlji je posebno važno, da jo vzdržujemo v kolikor mogoče godnem stanju in da pazimo na to posebno pri obdelovanju, ki mora biti o pravem času izvršeno.

Če težko zemljo o pravem času obdelujemo in rahljamo, na ta način največ dosežemo, da postane drobljiva in prhka. Če nam na taki zemlji «jesenska brazda da na sponlad pol gnoja», je to posledica njene godnosti, ki smo jo dosegli z rahljanjem in s pomočjo zimskega mraza. Če je bila ilovnata zemlja gnojena, je ves uspeh še ugodnejši, ker je v tem slučaju delovanje talnih glivic še živahnije. Zemlja pa je po taki prahi drobljiva, prhka, prožna in vse bolj rodovitna, pa tudi vse bolj primerna za ob-

delovanje in pridelovanje rastlin kakor v nasprotnem slučaju.

Godnost zemlje je danes tako važna za povzdigo njene rodovitnosti, da bi morali naši poljedelci povsod skrbeti, da se ta važna lastnost naše zemlje po možnosti pospešuje. Godna zemlja je najvažnejši pogoj za njeno boljše rodovitost!

REDILNA VREDNOST SLAME.

Pri nas igra slama važno vlogo za zimsko krmljenje, zato ima tudi pridelovanje žita po naših krajih še zmeraj velik in večji pomen kakor po drugih mrzlejših krajih. S pridelovanjem žita nam je omogočen *strniščen pridelek*, tako da dobimo po dva pridelka z njive, po drugi strani pa pomeni za nas pridelek žitne slame obenem tudi *pridelek krme*. To so *tehtni razlogi*, zakaj nam je ostati še dalje pri pridelovanju žita nasproti vsem nasvetom, ki grede za tem, da se preneha s pridelovanjem «žitarič», in ki se pojavljajo po raznem časopisju.

Slama kot krma je pa različne vrednosti, tako da je treba delati razlike v tem pogledu. Najboljša slama je *ovsena slama*, ker je najbolj mehka, najbolj prebavna, najbolj okusna in tudi najbolj tečna. Za njo pride slama *spomladnega ječmena*. Tudi ta slama se visoko ceni za pokladanje in jo po severnih deželah stavijo v tisto vrsto kakor ovseno. Vobče dajejo *spomladna* ali *jara žita* sploh bolj mehko in bolj tečno in okusno slamo. Pri tem je še dodati, da se njena tečnost ravna tudi po tem, ali je rastle dotično žito na *gnojni zemlji* ali ne. Gnoj vpliva na tvorbo beljakovin, ki so predvsem merodajne za tečnost ene in druge krme. Slama žita, ki je rastle na dosti gnojnih tleh, je zaradi tega sploh bolj tečna kakor pa slama od žita, kateremu je manjkalo gnoja.

Slama *zimskega žita* je sploh bolj trda, bolj bogata na vlaknini in zato tudi težje prebavna. Prednost gre v tem primeru slami *zimskega ječmena* in *pšenični slami*. Najslabša je pa *ržena slama*. Ta je tako trda in tako pusta, da jo ne kaže uporabljati za drugo kakor za škopo in za nastelj.

Vrednost ene in druge slame se ravna seveda tudi po tem, kako je bila spravljena, ali je trpela zaradi moče, rje itd.

Slamo moramo smatrati zmeraj le kot *pomožno krmo* in jo je treba zaradi tega pokladati v manjših količinah kakor drugo glavno suho krmo (seno, deteljo.) Z njo pomagamo, da se vamp bolj napolni in da pospešujemo prežvekovanje, posebno če pokladamo tudi kaj več korenstva, pese itd. Koliko slame je pokladati, to je zavisno od množine slame in druge suhe krme, ki smo jo pridelali za zimo. Na vsak način je gledati, da pokladamo slamo v enakih odmerkih čez zimo, da jo tedaj primešavamo drugi krmi *redno* in v *enako velikih* količinah, ne pa enkrat manj, pozneje pa morda samo slamo, kakor se to pri nas še zmeraj rado dogaja.

Sokolstvo

SOKOLSKO DRUŠTVO V PLANINI PRI RAKEKU je priredilo dve dobro uspeli igri, in sicer «Pepelko», ki se je igrala v proslavo ujedinitvenja, in Ganglovo igro «Materine sanje», ki se je igrala na Miklavžev večer. Istega večera je tudi Miklavž obdaril naše malčke. Želimo, da nam v kratkem pokažete zopet kaj enakega. Mladim igralcem krepki zdravot!

MLADA DOMOVINA

OB JASLIH

*O blaženi mir
nocojšnji večer!
Pastirčki so ovce napasli,
glej, angel z neba
znamenje jim dá,
jih v Bellehem pelje pred jaslí.*

*Ubožen je hram,
na slamici tam
rodil se je drobní Meslja;
ko cvetek žarí,
mir v srca delí,
ob strani sta Jožel, Marija.*

*Božič praznujemo,
s srcem potujemo
v Bellehem, kakor smo rekli.
Da slajši bo čas,
so mamka za nas
potic in kolačev napekli.*

Gospod Rztresen

Gospod Rztresen, kakor že ime pové, ima navade čudne. Na glavi mu štrli cilindar v zrak, na nosu ždiyo velika očala, pod pazduho rdeči dežnik vsakikrat ga spremlja na sprehode. A kakor je gospod Rztresen na vekomaj zamišljen in rztresen, pozabi sproti kaj, zamenja kje cilindar, založi očala ali pozabi svoj ogromni dežnik.

Gospod Rztresen se nekoč odpravljaj rano je na vlak. A preden je nadél cilindar, irak, si kuhal je zajutrek. Ker še v kuhinji bil je mrak, gospod Rztresen je zamenjal cilindar z loncem. V cilindar mleka je nalil, ob ognju vse je osmodil. Ko pil je prismojeno čorbo, je mesto kruha v roki svoj lastni prst odgriznil. Medtem je že potekel

čas, gospod Rztresen v naglici poveznil črni lonec je na glavo, ogrnil irak in tak hitel na zamujeni vlak...

Deževnega popoldne je gospod Rztresen študiral knjige. Nakrát mu pade v glavo: kje so le očala? Premišlja: dvoje je mogoče; da jih je kdo ukradel ali pa, da sem jih sam zamešal med papirje. A stvar je taka: ukrasti ni jih mogel nihče, ker ni nikogar bilo v hišo. Če pa uvidim, da očal na mizi ni, tedaj so pač na nosu!... In glej, resnično je gospod Rztresen očala svoja izgubljena imel — na lastnem nosu.

Nekoč ponoči pozno, ko je spal, ga prebudi ropot v sosednji sobi. Gospod Rztresen vstane, luč prižge in ujame tatú. «Zdal. lopov, greš na policijo z mano!»

razhudi se gospod Rztresen. Ko prideta do ogla, reče tat prebrisaní: «Pa lahko noč!» — Gospod Rztresen, ki je sproti vse pozabil, odvrne vljudno: «Zbogom! Zbogom! Le pridite me spet obiskati!»

Nedavno tega se gospod Rztresen zvečer v gostilno je podal. V razgovoru s prijatelji nasrkal se je vinca rujnega. O polnoči domov prišedši je tako narobe bil, da svoj rdeči dežnik je položil v posteljo k počitku, on sam pa se postavil v kot in tam zadremal... Sanja se mu, da je v nebeskem rajú. Ko zjutraj prebudi se v kotu, ni vedel siromak, je-li v nebesih še ali na zemlji. Tri dni študira zagonetko, kaj je resnica prava. Rztresen kakor še nikoli, med zemljo in nebesi tava in vedno bolj je zmešana njegova čudna glava, *Biba,*

Mali bedak

Ruska pravilica

Velika je ruska zemlja, pa ni čudno, če se tu in tam najde kak bedak.

Bedak! Prav tako so nazivali vnuka babice Agafije.

Nekega dne je šel ta bedak v slaščičarno.

«Kaj želiš, prijateljček?» ga je vprašala prodajalka. «Mogoče se ti je zaželelo rumenih kolačkov? Izberi! Koliko jih hočeš?»

«Vse.»

Ženska je preštela kolačke, jih zavila v papir ter jih pomolila bedaku. On jih vzame in hoče oditi, toda ženska ga zadrži.

«Daj denar!» je vzkliknila.

«Jutri ti bom dal, tetica, naprosil bom očeta, da mi ga dá.»

Razjézila se je ženska in bedaku odvezla kolačke.

Vstopila je v slaščičarno neka gospa — dobra duša. Zasnillil se ji je bedak, pa mu je rekla:

«Evo ti, moj mali prijatelj, torbe. Nesi jo k meni v hišo, pa ti bom dala denar za kolačke.»

Razveselil se je bedak, vrgel torbo na ramena in odšel z ono gospo. Ko sta dospela domov, se je gospa zahvalila bedaku in mu dala neko staro ničvredno kopejko (ruski denar).

«Evo ti za kolačke!» je rekla gospa. Nakupi jih, kolikor hočeš, in nauži se jih do mile volje.»

Pograbil je bedak kopejko in odšel ter se od radosti ni niti zahvalil dobri gospe. Ko je šel tako brez glave, je zgrešil pot in se naenkrat znašel pred malo reko, ki je tekla zunaj mesta. Ker je neprestano gledal kopejko in jo prelagal iz ene roke v drugo, se je dogodilo, da se mu je izmaknila, in cink, na kamen, pa pljus — v vodo. Kaj naj stori sedaj? Voda je globoka, a on ne zna ne plavati ne se potapljati. Bedak je bilo zaplakal. Naenkrat mu pade v glavo sijajna misel. In glejte, kaj je napravil: snel je čepico z glave ter začel z njo zajemati vodo iz reke.

Izčrpal bom vso vodo in našel kopejko. On zajema, zajema — a vodo izliva na prock. Črpal je že celo uro, dve — ko se

naenkrat iz vode prikaže kosmata, bela glava. Bil je povodni mož.

«Kaj pljuskaš po vodi?» se je zadržal povodni mož na bedaka. «Izgini! Niti povodni mož nima miru pred vami, otročaji. Odidi!»

Bedak ni bil vajen slušati nikogar, pa zato ni ubogal niti povodnega moža. «Ne grem,» je odgovoril. «Izčrpal bom vso vodo, da najdem svojo kopejko.»

«Izgini proč, bedak,» je vpil povodni mož, «drugače se ti bo slabo godilo. Ali čuješ?»

«Jaz se tebe ne bojim,» je odgovoril bedak, «saj sem na bregu, pa mi ne moreš ničesar zlega napraviti. Babica Agafija mi je povedala to.»

Ko vidi povodni mož, da se bedak ne dá prestrašiti, prične z milejšimi besedami.

«Kar se mene tiče, ostaneš lahko tu celih sto let. Ali kako naj opravim z ženo? Ona me je poslala, da te požinem. Rekla mi je: 'Pojdi in zadavi tega otročaja. Pljuskanje po vodi mi draži živce in ne morem tega poslušati.' Bodi torej tako prijazen in odidi!»

«Ako mi prineseš mojo kopejko, takoj odidem. Ako mi je ne vrneš, bom zajemal dalje, dokler ne izčrпам vse vode. Poglej, kako je že voda upadla.»

«Kje si izgubil kopejko!» je zarenčal povodni mož.

«Tamle,» je pokazal bedak in povodni mož se je potopil ter prinesel kopejko.

«Drži! Tu je tvoja kopejka. Da bi se z njo zadavil! Odidi!»

«Grem, grem,» pravi bedak. «Kako si ti zloben! Zbogom, povodni mož. Pozdravi ženo!»

Povodni mož se je potopil v vodo in bedak se je napotil v polje. Tako je romal do večera. Ves utrujen je legel pod drevo in zaspal. Mimila je noč, izšlo je sonce, posušilo roso in zdramilo bedaka. Bedak odpre oči in pogleda na cesto, po kateri prihaja kmet.

«Prijatelj, počakaj!» zakliče bedak.

«Kaj češ?» vpraša kmet.

«Rad bi se vrnil v mesto, a ne poznam poti. Povedi me, prijatelj.»

«K: ko ti je ime?» vpraša kmet.

«Nazivajo me bedaka,» odgovori.

«Je že mogoče, da te tako nazivajo otroci na ulici, toda kako te imenuje tvoj oče doma?»

«Baš tako: bedak, moj bedak!»

«A mati?»

«Mati mi pravi: drago moje dete! Babica Agafija pa: vnuk moj mili!»

«Pojdva!» reče kmet.

In odšla sta. Ko sta bila blizu mesta, vpraša kmet:

«V kateri ulici stanuješ?»

«V oni blatni, veš, kjer je mnogo mlak.»

«Teško bova našla tvojo ulico. Blatnih ulic je mnogo.»

«A kako je ime tvojemu očetu?»

«...ček.»

«Tako ga imenuješ ti, a sosedi?»

«Sosedi pravijo: bedakov oče. Ljudje poznajo mene in po meni tudi očeta.»

In tako sta hodila in tavalala tri dni in tri noči, dokler nista našla bedakovega doma.

Ko je bedak domačim povedal, kaj se mu je vse pripetilo, so vzkliknili ti: «Olejte, kako moder je naš mali bedak.»

Pes in volk

Imel je kmet starega psa z imenom Čuvaj, ki je od starosti že izgubil vse zobe.

To je napotilo kmeta, da je rekel ženi: «Čuvaj je doslužil, jutri ga bom ustrelil.»

Čuvaj, ki je ležal nedaleč proč, je čul gospodarjeve besede. Milo se mu je storilo. Teško je iti s sveta. Imel pa je Čuvaj prijatelja v bližnjem gozdu, hudega volka. K njemu se je podal po nasvet.

Volk ga je tolažil in mu rekel: «Temu je lahko najti odpomoč. Tvoj gospodar se poda jutri kosit in z njim gre njegova žena. S seboj bosta nesla tudi dete, ker ga nimata komu izročiti doma v varstvo. Tam na košnji ga bosta položila za grm v senco. Lezi poleg, kakor da ga hočeš čuvati. Jaz bom nenadoma skočil iz goščave, zgrabil dete in zbežal. Ti plani za mano, vzemi dete, ki ti ga bom pustil v gozdu, ter ga nesl nazaj. Kmet in njegova žena bosta mislila, da si ti rešitelj in hranila te bosta iz hvaležnosti do konca tvojega življenja.

Čuvaju je ta predlog zelo ugajal in res se je drugega dne vse tako zgodilo, kakor je povedal volk.

Lepo je imeti v nesreči prijatelja.

Hvaležnost ptic

Istrska pripovedka.

V davnem, davnem času je bil na nekem griču v Istri velik grad. V njem je živel Nemeč baron Plinder, zelo okruten in zloben človek. Vsa zemlja daleč okrog je bila njegova. Njegovi so bili tudi ubogi kmetje, ki so živeli tamkaj v svojih siromašnih kočicah v vednem strahu pred hudočnim gospodarjem.

Ti kmetje si niso upali ne peti ne se smejati, da bi jih ne dosegel bič njihovega gospodarja, brezsrčnega krvnika.

Tu so otroci tamošnjih kmetov so živeli v vednem strahu, ker so se bali Edvina, baronovega sina. Ta Edvin je bil še majhen deček, a je bil prav tako okruten kakor njegov oče. Pretepal je ubogo kmečko deco ter mučil in ubijal drobne ptice.

Matere so skrivale otroke in jih čuvale, toda kdo naj obvaruje majhne ptice pred brezsrčnim Edvinom?

Med Plinderjevimi kmeti je bil eden, ki je imel sinka, majhnega Slavka. Skozi

ozko okence majhne kočice je gledal Slavko, kako Edvin meče kamenje v ptice, kako jim uničuje gnezdece, kako jih muči in n.rcvari. Videl je, kako leta za metulji, jih lovi in jim trga krila.

Ko je tako gledal, se je Slavku vzbudilo silno usmiljenje v njegovem dobrem in nežnem srcu. Dolgo je razmišljal, kako naj obrani jadne ptičice. Končno je prišel na srečno misel.

Sosedni grič je bil takrat zaraščen z zelo gostim gozdom. Mali Slavko se je z veliko muko preril skozi gosti gozd do vrha griča, kjer se je nahajal neobraščen prostor. Ker je bil ta prostor krog in krog obdan z gostim drevjem, ni nobeno oko moglo videti, kaj on počenja tam.

In Slavko je prihajal vsak dan na omenjeni prostor, prinašal v vrečici vsakovrstno zrnje, črvice, drobtine, jih posipal okrog po kamenju in vabil ptice.

In res, ptice so priletavale, vedno zapljuješe. Sprva so priletavale samo nekatere ptice pevke, pozneje pa so se jim

pridružili tudi golobi. Te je Edvin najhujše preganjal. In tako, kadarkoli je Slavko opazil, da se Edvin pripravlja na preganjanje ptic, se je hitro podal na omenjeni prostor ter je s posebnim živžgom zvalil ptice k sebi.

Zgodilo pa se je, da je moral nekega dne Slavkov oče v vojno in se ni več vrnil. Tdaj so za Slavka in njegovo mater nastali pretežki dnevi. Mati je začela bolehati in baron Plinder je že dvakrat zagrozil, da jo vrže iz kočice ter namesti v njej druge kmete, ki bi delali zanj.

Ko je nekega večera prišel v kočico stražnik, da izvrši gospodarjevo zapoved, je našel siroto ženo mrtvo, a ob njej malega Slavka, ki je bridko plakal. Pokojnico so pokopali na bližnjem pokopališču in Slavko je moral iz kočice, v kateri se je rodil, ter se podati v širni svet.

Ko se je poslovil od svojih malih vaških tovarišev, je nekaterim od njih pokazal pet

Jakec Navihan

V pohorskih hribih je svoje dni živel vesel odec Jakec Navihan. Ni bilo svatbe brez njega, ne kolon, ne druge zabave. Jakec Navihan je harmonike vlekel, znal take pesmi in šale, da se je vse krohotalo. Kako je živel in kaj vse doživel, je sam povedal v lastni svoji pesmi, ki se je tako-le začela:

*Da kšajt sem in kunšten,
to vsak dobro vé,
da meni je Jakec
Navihan trié ...*

In zaaj je razodel, kako je bilo ob njegovem krstu:

*Ko nesli so h krstu
me, aja-tutú,
pa pili so botri
na zdravje, juhu!
So tekli, da zraset
bom vel' k gospod,
a zraset sem velik
navihan — falot.*

Menda je res bilo tako. Pa pozl' mo najprej, kako se je Jakec Navihan ravnal, ko je malo odrastel in prišel v šolo:

*Jaz v šolo sem hodil
deset dolgih let
in v klopi oslovski
sem moral sedet'.*

Oslovska klop je tista ob strani. V njej so včasih sedeli najbolj »navdárjeni« šolarji vsakega razreda. In Jakec Navihan je bil seveda med njimi. Nekoč, kakor pravi Jakec,

*učitelj me vpraša:
«Oj, Jakec ti, ti,
povej mi, povej mi,
kje Šiška leži?»*

Jakec Navihan ne premišlja dolgo:

*Se hitro odrežem
in pravim takó:
«Na hrastovem grmu
se šiške dobó!»
Odtlej pa učitelj
me vprašal več ni,
je vedel, da v glavi
jaz nimam soli ...*

Tako je Jakec dovršil šolo. Pa tudi doma ni včasih nič kaj prida storil, kakor na dalje pripoveduje:

*Na našem le podu
podgan vam bilo,
da grozo povedat'
me čuvaj nebó.
Moj očka podganam
je strupa kup'vdl,
podgan ino miši
pa le ni pregnl.*

Zdaj je Jakec zamislil nekaj v svoji umni glavi:

*Jaz Jakec Navihan
pograntam tako,
pripal m žveplenko
jo vtaknem v senó ...*

In kaj se je zgodilo?

*Zgorela je bajta
in kar je t'v v hiši,
— zgorele se tudi
podgane in miši ...*

To je res, podgane in miši so tudi zgorele, če niso prej pobegnile. Toda Jakec Navihan je bil ob domačo bajto. Ni mu kazalo drugače, ko da se je odpravil v svet. Kake burke je tam uganjal, bomo drugič povedali. Ko se je vrnil domov, je pritresel s seboj harmoniko na rami. Igral je in popeval; doma je bil pa pod vsako streho. Ko je umrl, so mu na krlež zapisali kakor je sam želel:

*«Tukaj počiva Jakec Navihan,
z dobrim in slabim v grobu je zgihan.»*

Solnce in cvet

Zlato solnce je sipalo tople žarke na zemljo. Iz zelene trave je pomolll glavo majhen cvet, svež in vesel, oblit z biserno rosico.

«O, kako sem lep! Niti solnce ni nič napram moji lepoti,» se je pričel bahati cvet in ošabno ogledoval okrog sebe na majhne preproste travice.

Toda solnce je čulo te besede, razjezilo se je in spustilo najbolj vroče svoje žarke na še slabotni cvet.

Ko je drugega dne obsijalo solnce zeleno travo, je ležal cvet v rjej mrtev.

Pregnani razbojniki

(Nemška pravljica.)

Neki kmet je imel osla. Mnogo let mu je osel zvesto služil in prenesel nešteto vreč pšenice ter turščice v mlin, a iz mlina moko. Končno se je osel postaral, oslabil in postal nesposoben za vsako delo. Tedaj ga je gošpodar hotel ubiti in mu odreti kožo.

Osel je zvedel, kaj se mu pripravlja, pa je zbežal.

Spotoma je naletel na lovskega psa, ki je ležal in težko dihal, kakor da bi bil zasopihan od hitrega teka, pa ga je vprašal: «Hej, tovariš, kaj polegavaš tu na sredi pota?»

«Ah,» je odvrnil pes, «postaral sem se in oslabil, pa nisem več sposoben za lov. Moj gošpodar me je hotel ubiti in sem pobegnul od njega. Sedaj ne vem, kaj naj storim in kako naj se prehranim.»

«I ojdk z mano,» je rekel osel, «poiskati si hočeva hrane.»

Osel in pes sta krenila dalje po potu in našla mačko, ki je bolešno mijavkala.

«Kaj delaš, stara tetica?» jo je vprašal osel, «zakaj tako turbno vzdihuješ?»

«Kdo bi ne vzdihoval, ako mu hočejo odreti kožo. Postarala sem se, izgubila zobe in bi zdaj najrajši ležala na peči, a moja gospodarica ni zadovoljna s tem. Hotela me je ubiti, pa sem ušla. In zdaj bom poginila od glada, ker se nimam s čim prehraniti.»

«Pojdi z nama,» jo je pozval osel, «vsi trije v vzajemnem podpiranju bomo že našli hrane.»

Tako so nadahevali potovanje osel, pes in mačka. Ko so prišli mimo nekega dvorišča, je stal na gnoju petelin in kikirikal na ves glas.

«Hej, prijatelj božji, kaj se neki toliko dereš?» ga je vprašal osel, «saj bomo vsi oglušili.»

«Iz žalosti pojem,» je odvrnil petelin. «Moja gospodarica vé, da bo naslednji dan lep ter da bodo prišli gosti. Zato je zapovedala, da me zakoljejo in pripravijo pojedino za goste. Zvečer mi bodo odsekali glavo, pa se hočem še napeti, dokler živim.»

na znani prostor in j'h naprosil, da čuvajo ptice pred hudobnim Edvinom.

Toda majhni klepetavci niso mogli prihraniti te skrivnosti zase. Eden je povdal drugemu, drugi tretjemu, dokler ni končno zvedel za skrivnost tudi Edvin.

Barončka je to silno ujezilo.

«Ne bom miroval,» je vzkliknil, «dokler ne najdem Slavka in se mu osvetim.» Razposlal je služabnike na vse strani, da ga poiščejo, toda Slavka ni nikjer.

Medtem je Slavko potoval od vasi do vasi in prosil dobre ljudi za hrano in prenočišče. Nekega dne je naletel na dobre stare ljudi, ki so ga sprejeli v hišo kot svojega otroka.

Toda njegovo srce je žalovalo za materjo. Še enkrat je hotel videti materin grob. Prosil je svoje dobrotnike, naj ga pustijo. Pustili so ga in on je obljubil, da se bo kmalu vrnil.

Ko se je podal na pot, je bilo lepo in vedro, ali kmalu se je pooblačilo, mrzel

veter je zapihal in pričelo je snežiti. A Slavko, kakor da ne čuti mraza, hiti naprej in že je pred pokopališčem.

Ko se je namolil in naplakal na materinem grobu, je zapustil pokopališče, da se zopet vrne k svojim dobrotnikom. Sneg je medel vedno močnejše. Vrh tega je bil Slavko še truden in gladen. Čim dalje je šel, vedno trudnejši je postajal. V glavi se mu je pričelo čudno vrteti, oči so se mu zapirale in naenkrat ni videl in ne slišal ničesar. Padel je v sneg in zaspal.

Daleč naokrog ni bilo nobene žive duše, a noč se je bližala, sneg je padal vse gostejše ...

Naenkrat se začuje nekako prhanje. To je bil kos, ki je spoznal malega Slavka. Kmalu se je kosu pridružila jata vrabcev in drugih ptic. Tudi golobje so prileteli.

Vse te ptice so opazile svojega dobrotnika v snegu in mrazu, razkrilile so peroti in legle nanj, mu bo topleje. Celo trije ali štirje mali pački so prileteli ter se vrinili

med ostale ptice, da pomagajo ogrevati Slavka.

In Slavku je bilo toplo. Sanjal je o svoji rojstni koči, o očetu in materi ...

Ko se je proti jutru pričelo svitati, je nenadoma zatrobil z grada lovski rog. Prestrašene so se vse ptice razletele. Eden golobov pa se je takoj spet vrnil.

«Gru, gru, gru,» je otožno zagrulil in iz vseh golobinjakov v okolici so prileteli golobi, beli kakor sneg. V hipu so zagrnili s svojo belino Slavka, ki je še spal. Nedaleč mimo so jezдили lovci in z njimi Edvin. Golobi so se potuhnili in bili popolnoma tihi. Tako niso ne lovci ne Edvin opazili ničesar, ker se bela barva golobov ni ločila od snega. Kmalu nato se je Slavko zbudil in preden je mogel razbrati, kaj se je okrog njega dogajalo, so se golobi dvignili v zrak, milo grulili ter se podali v svoje golobinjake.

Tako so se ptice odložile svojemu nekdanjemu dobrotniku.

«Mladí Istrania» — Barba Šime.

«Pridruži se nam, kaj boš dajal glavo!»

Petelinu je oslov predlog ugajal in so vsi skupaj potovali v širni svet. Ko so baš šli po neprodirnem gozdu, se je zmrabil in so postali zaspani. Pes in osel sta legla pod neko drevo, mačka je zlezla na drevo in petelin je skočil na vrh drevesa. Prej, nego je zaspal, je zagledal petelin v daljavi svetel ogenj. Opozoril je nanj svoje tovariše in menil, da mora biti v bližini ognja kakšna hiša.

«Pojdimo tja,» je razsodil osel, «ker ta postelja tu mi baš ne ugaja.»

«Jaz sem lačen in bi rad večerjal,» se mu je pridružil pes.

In podali so se vsi tja, kamor jih je vodil petelin. Prišli so kmalu do ognja, poleg katerega se je nahajala velika hiša, v kateri so živeli razbojniki. Osel, ki je bil največji, je stopil k oknu in pogledal v notranjost.

«Kaj vidiš?» ga je vprašal petelin.

«Kaj vidim?» je odgovoril osel, «mizo, polno jedi in pijače, a okrog mize sede razbojniki in se gosté.»

«Ne bilo bi slabo, če bi tudi mi kaj dobili od teh jedi,» je menil petelin.

«Razume se, tudi nam bi teknila večerja,» je dodal osel in se obližnil od poželenja.

Začeli so se razgovarjati, kako bi pregnali razbojnike, in so sklenili takole: Najprej se popne osel s sprednjima nogama na okno, pes zleze na njegov hrbet, mačka na psa in petelin na mačko, a nato pričnejo vsi naenkrat peti, vsak s svojim glasom.

Ko so razbojniki zaslišali to strašno petje, so skočili izza mize od strahu in pobegnili v gozd, pustivši polno mizo.

Naši štirje tovariši so se podali v hišo, sedli za mizo in začeli tako hlastno jesti, kakor da so se postili že mesec dni. Ko so se navečerjali, so pogasili ogenj in legli spat. Osel se je vlegel pred hišo, pes za vrata, mačka pred ognjišče, a petelin je skočil na streho. Ker so bili trudni, so takoj vsi zaspali.

Ko je minila polnoč, je poglavar razbojnikov opazil, da v hiši ni več ognja in da je vse tiho, pa je rekel svojim tovarišem: «Mi smo se brez vzr ka splašili in pobegnili. Naj gre eden tovarišev pogledat, kaj je v hiši.»

Eden razbojnikov se je takoj priglasi, šel v hišo in prižgal na ognjišču svečo, toda mačka, ki je tam ležala, mu je skočila v lice ter ga opraskala. Razbojnik se je ustrašil in zbežal proti vratom, kjer ga je pes krepko vgriznil v nogo, zunaj ga je sunil v hrbet osel, a petelin na strehi se je zbudil in zapel: Ki-ki-ri-ki! ...

Ves zbežan je priteknel razbojnik k svoji družbi in ji povedal, da je hiša začarana. Razbojniki si niso upali več nazaj in so odšli dalje. Našim štirim tovarišem je hiša ugajala in so se za stalno naselili v njej.

(Prosta po Grimmu.)

Svet je velik

Učitelj v prvem razredu ljudske šole: «Kaj misliš, Mihec, kako velik je svet?»

Mihec razmišlja in razmišlja, končno pa reče: «O, svet je zelo velik; ko bi hodili ves dan, pa bi še ne prišli do konca...»

Japonske otroške igre

V zadnjem času se mnogo govori o Japonski, katero je zadel strašen potres, ki je uničil velikanska mesta in povzročil smrt velikega števila prebivalstva.

Danes opustošena dežela je bila prej silno bogata in je imela svoje vesele dni. O Japonski se kaj rado govori, da je otroški raj. Tam so znane jako lepe vsakovrstne male igre, ki bodo gotovo zanimale tudi našo mladež. Navajamo nastopne:

Ptiček v kletki.

Otroci se postavijo, držeči se za roke, v krog. V sredi sedi eden od otrok in prekrizanih nog gleda kolo, ki se vrti krog njega. Otroci v kolu govore približno takole: «Ptiček, ptiček, kdaj boš zbežal iz svoje kletke?»

Ko otroci to trikrat ponove, se ustavijo in pozovejo onega, ki sedi v sredi, naj ugane, kdo stoji za njegovim hrbtom. Ako ugane, mora oni, ki je stal za hrbtom, na njegovo mesto. Ako ne ugane, mora tako dolgo sedeti, da si najde namestnika.

Trgovec in kupec.

Iz skupine dečkov se izžrebata dva, eden kot trgovec, drugi kot kupec. Ostali igralci, ki se nazivajo «bambusove trstike», se postavijo drug za drugim, počenejo ter se držijo drug drugega za pas, a prvi se drži za steblo kakega drevesa. Vsi skupaj tvorijo verigo in predstavljajo bambusove trstike.

Na prvo ponudbo kupca, ki bi rad kupil eno trstiko, mu trgovec in ostali odgovarjajo: «Trstiko držita dve koreninji». Na vsako nadaljnjo ponudbo kupca povišujejo število korenin, «tri», «štiri», «pet» in tako dalje, dokler ni toliko korenin, kolikor je igralcev. Tedaj reče kupec: «Odrgal bom trstiko» in nato zgrabi zadnjega dečka ter se s pomočjo trgovca trudi odtrgati ga od ostalih tovarišev.

Po nekoliko poizkusih se mu navadno posreči odtrgati prvega igralca, potem prime drugega, tretjega in tako naprej. Najtežje gre z zadnjim, ki se krepko drži za drevo. Ta je navadno tudi najmočnejši deček. Ako se kupcu s trgovčevo pomočjo ne posreči odtrgati od drevesa tudi tega, je zmagal trgovec.

Zanimivo je pri tej igri, da mora trgovec, ki mu pač ni ležeče na tem, da zmaga proti njemu kupec, vendarle pomagati kupcu odtrgavati trstike. In sicer mora to delati z vso močjo, ker drugače igra ne velja in si igralci izberejo drugega trgovca. Vsa zabava v tej igri obstoji v tem, kako se konu posreči odtrgavati trstike. Ako tisti, ki se drži za drevo, popusti le za hip, je igra končana in v tem slučaju zmaga kupec.

Pot v tempelj.

Pri tej igri se izbereta dva dečka, ki se postavita drug napram drugemu, se primeja za roke, jih dvigneta nad glavo in napravita tako nekaka vrata. Ostali dečki pridejo v vrsti k njima in vprašajo:

«Kam vodi ta pot?»

«V Tenginov tempelj,» odgovorita oba dečka.

«Pustita nas notri!»

«Brez poviada ne smete vstopiti. Kaj hočete notri?»

«Gremo v tempelj, da ponudimo slaščice najmlajšemu tovarišu.»

«Pojdite.»

Tedaj dečki gredo drug za drugim v tempelj, medtem pa vratarja pojeta:

«Vstopite, vstopite, a ven ne boste lahko prišli.»

In zares, ko se hočejo vrniti, morajo hitro teči skozi vrata, ker jih vratarja skušata s spuščanjem rok udarjati.

Igra je zanimiva v tem, da vratarja mirno pustita dečke v tempelj, dočim jih pri povratku skušata na vse mogoče načine ovirati in udarjati.

Lisica.

Eden dečkov igra vlogo lisice. Ostali se mu približajo in ga vprašajo:

«Kaj kuhaš?»

«Meso,» odgovarja lisica.

«Kaj pa ješ najrajši?»

«Sočivje in suhe češplje.»

«Daj nam češpelj.»

Lisica pristane in dá vsakemu nekaj, kamenčke ali karkoli, kar naj predstavlja češplje. Potem gre lisica k vsakemu dečku in ga vpraša:

«Odkod prihajaš?»

Vprašani pove kakšen kraj, in sicer mora vsak izmed igralcev povedati drug kraj.

Ko so vsi dečki na to vprašanje odgovorili, vprašajo tudi oni lisico, odkod je prišla.

«Jaz sem lisica iz daljne gore,» odgovori ta in v istem hipu poskusi prijeti katerega izmed dečkov, ki se razbeže na vse strani. Ko se lisici posreči katerega ujeti, mora ta prevzeti za naslednjo igro vlogo lisice.

Nos in palec

Gregčev Matijec je za hišo polena káral in ga je zadela strašanska nezgoda. Ko je jezen zamahnil s sekiro v grčavo poleno, je sekira naletela na nogo in odsekala palec, s polena pa je odskočila grča in Matijčku odbila nos.

O jejmene, kaj bo pa zdaj! Matijec pobere palec ob nogi in odškrnjeni nos.

«Le hitro k padarju!» pravi oče Matijčku in ga ročno pelje tjakaj, pol ure hoda.

«Bomo kar napravili!» meni brihtni padar. «Hej, nos in palec prišijemo nazaj, pa bo vse pri starem!»

Šiva, šiva padar Matijčku nos in palec — in se zmoti. Palec prišije sredi lica, nos pa na nogo. Oboje trdno preveže s povitkom, zato ni bilo kmalu opaziti hude zmete.

Čez teden dni zacelita rani; palec je prirastel k licu, nos pa k nogi. Popraviti se ni dalo, kar je zamenjal brihtni padar.

Kako čudno je odslej moral ravnati Gregčev Matijček! Kadar se je ho'el usekniti, je moral sezuti škorenj, od časa do časa pa odškrniti noht, ki je poganjal na palcu sredi lica.

Taka je bila Matijčkova strašanska nezgoda in padarjeva nagla znota. *Biba.*

Obrtni glasnik

o Nove obrtne zadruga. V soboto 8. decembra so se sestali na poziv obrtnozadružnega nadzornišstva v Celju zastopniki steklarske stroke iz Slovenije in sklenili ustanovitev Pokrajinske steklarske obrtne zadruge v Celju. Na čelu pripravljalnega odbora so gg. Fr. Strupi (Celje), Iv. Kovačič (Maribor) in Rajko Sušnik (Ljubljana). — Naslednjega dne se je pa pod predsedstvom g. dr. Rodoška kot zastopnika obrtne oblasti vršil v Mariboru ustanovni zadružni zbor Kovaške zadruge v Mariboru. Za načelnika je bil izvoljen g. Fr. Verzel.

o Plesni odsek Društva obrtnikov na Jesenicah je priredil 8. t. m. krasno uspeli Miklavžev večer. Na Sveti večer priredi odbor svojim članom in prijateljem društva čajanko pri pogrnjenih mizah.

o Ustanovni občni zbor Zadruga krojačev in krojačič za radovljiški okraj se je vršil 9. t. m. Zborovanje je bilo povoljno obiskano. Za načelnika je bil izvoljen tovariš Gogala, za njegovega namestnika pa tovariš Pogačnik. Zadruga bo imela svoj sedež na Jesenicah.

Gospodarstvo

VINOGRADNIŠKI SESTANEK V TREBNJEM.

O priliki dvodnevnega tečaja iz sadjarstva in kletarstva, ki ga je priredil državni okrajni ekonom iz Novega mesta v Trebnjem dne 8. in 9. t. m., se je v nedeljo 9. t. m. zbralo lepo število trebanjskih vinogradnikov k vinogradniškemu sestanku v občinski dvorani, med njimi gg. dekan Plantarič, župana iz Trebnjega in Velike Loke ter drugi.

Pred sestankom ob 1. uri popoldne se je vršila vinska pokažnja. Pri poskušnji so se presojala posamezna vina po barvi, okusu, oziroma alkoholu in kislini. Glede kakovosti je pridelek prav dober. Vina so imela od 8½ do 11 % alkohola in 8 do 9 ‰ kisline. Kot najboljša so se taksirala vina g. župana iz Velike Loke, g. Fr. Zupančiča, g. dekana Plantariča, g. J. Rozmana iz Poničev, g. A. Pavlina, g. J. Kravcarja iz Bršljevasi, g. A. Florjančiča iz Dobrave, g. A. Riteljna iz Jačkovca, g. J. Zornana iz Lukovka in g. J. Kališka iz Medvedjega sela.

Po nauku se je zborovanje nadaljevalo. Obravnavala so se različna aktualna vinogradniška vprašanja, kakor n. pr. važnost skupne vinogradniške organizacije, vinska kupčija s tu- in inozemstvom, vinogradske razmere v posameznih pokrajinah države in splošne smernice za bodoče delovanje.

Končno so zborovalci soglasno sklenili pristopiti v družbo jugoslovanskih vinogradnikov, kar je nadvse razveseljivo in pohvale vredno. — P. K.

KLETARSKI TEČAJI.

Sedaj, ko je nastala potreba, da vino izvažamo, je nujno potrebno, da se naši vinogradniki poprimajo umnega kletarjenja, da pridelujejo dobro, okusno, čisto in stanovitno vino, ker je drugače nemogoče uspešno konkurirati s pridelki drugih vinorodnih dežel.

Kaj pomaga vinogradniku še tako lepo grozdje, ako ne zna iz njega pripraviti take pijače, kakršna se dandanes po svetu zahteva.

Ravnatoko je tudi za kletarje, vinske trgovce in gostilničarje, ki posredujejo prodajo vina med pridelovalcem in občinstvom, znanje umnega kletarstva, zlasti pravega ravnanja s posodo in z vinom neobhodno potrebno, kajti iz najbolj zlahtne kapljice se z nepravilnim ravnanjem lahko naredi najslabša pijača.

Da imajo uka željni priliko, se v umnem kletarstvu izučiti, priredi državna kmetijska šola na Grmu (Novo mesto) dne 23., 24. in 25. januarja 1924. **trodnevni kletarski tečaj.**

Kdor se misli tečaja udeležiti, naj se zgleda do 10. januarja 1924. pri ravnateljstvu šole. Revnejšim udeležencem, ki se izkažejo s potrdilom županstva, se po možnosti pomaga s prehrano in stanovanjem.

Ker je število udeležencev omejeno, se je treba, komur je na stvari ležeče, čim prej zglasiti.

Vsak, kdor bo v tečaj sprejet, bo o tem obveščen po posebnem vabilu vsaj teden dni pred pričetkom.

— Vrednost našega denarja. Na zagrebški borzi se je dne 19. t. m. dobilo (v devizah): 100 avstrijskih kron za 12½ pare, 100 madžarskih kron za 44 do 47 par, 100 italijanskih lir za 383 Din 25 par do 386 Din 25 par, 1 angleški funt šterling za 386 do 389 Din, 100 francoskih frankov za 461 Din 25 par do 466 Din 25 par, 1 dolar za 87 Din 87½ pare do 88 Din 87½ pare, 100 češkoslovaških kron za 258 Din 10 par do 261 Din 10 par, 100 švicarskih frankov za 1543 do 1553 Din.

— Kmetijski tečaji. Početkom l. 1924. se vršijo na kmetijski šoli na Grmu nastopni tečaji za praktične gospodarje: 1.) kletarski tečaj dne 23., 24. in 25. januarja, 2.) sadjarski tečaj dne 18., 19. in 20. februarja, 3.) tečaj za pridelovanje in umno uporabo krme dne 21., 22. in 23. februarja, 4.) tečaj za vinogradnike dne 24. in 25. februarja (delo v vinogradih, obrezovanje trt itd.), 7. aprila (spomladno cepljenje trt) in 10. in 11. junija (zatiranje škodljivcev, zeleno cepljenje trt). Tečaji so teoretični in praktični ter se pri njih gospodarji lahko v dotični stroki dobro izučijo. Oddaljenim revnim gospodarjem se dovoli prispevek v hrani in s prenočiščem na zavodu. Kdor to želi, se mora izkazati s potrdilom županstva. Priglasitve sprejema ravnateljstvo kmetijske šole na Grmu (p. Novo mesto), in sicer za 1. tečaj do 10. januarja, za 2. in 3. tečaj do 20. januarja, za 4. tečaj pa do 10. marca 1924.

Ne lažite!

Pod naslovom «Demokratska polomija v Dragatušu» je napisal «Slovenec» nekaj vrst o poteku shoda naše stranke v Dragatušu. Dopisnik se je povzpel do trditve, da je prišlo iz cerkve kakih tisoč ljudi, ki so baje, komaj je dr. Rape odprl svoja usta, začel klicati slavo na SLS in dr. Korošca. Ker je dopis napisan od gospoda, ki nosi zadaj zapet ovrtnik, ali pa je bil vsaj pod njegovim protektoratom sestavljen, omenjamo to, da bodo udeleženci shoda izprevideli, kako nedostojno in laž-

nivo poročajo tisti, ki bi zlasti morali govoriti resnico. Ze precej časa po otvoritvi je prišel na shod tudi g. kaplan Kek, ki je dejanski povzročitelj vseh nemirov in neredov na shodu.

Ugotavljamo pa, da ni niti ena duša zaklicala: «Živio dr. Korošec!» Niti ena usta se niso odprla, ki bi kričala: «Oropani smo, lačni, strgani.» Laž je, da so govornikova izvajanja utonila v mogočnih ljudskih akordih: «Naši fantje umirajo in jih bodo požrle macedonske stenice in uši!» Uverjeni smo in radi priznavamo, da razni hujskači to trobljo, a na shodu si tega niso upali spregovoriti, vsaj ne tako glasno, da bi jih tudi drugi čuli. Za odgovor bi prav lahko dobili odkritosrčno besedo, da so vsega zla, ki nas zadeva, krivi klerikalci. Ti so skoro edini zastopniki Slovenije v narodni skupščini in klerikalci so baš tisti, ki so omogočili nazadnjaško samoradikalno vlado.

Res je, da je g. Lakner predlagal nezaupnico demokratski stranki in zaupnico SLS-stranki. Toda dopisnik ni mogel kaj, da bi se ne zlagal takoj v nadaljnji trditvi, da je ves trg odjeknil od ploskanja in odobravanja!

Res pa je samo to, da je zaploskala nadebudna mladina pod 16. leti iz orlovskih vrst in da so zakričale nekatere članice Marijine družbe. Navdušenje, ki še daleko ni obsegalo niti četrte navzočih, je hipoma zopet poglelo in je g. Lakner doživel polomijo prav s tem predlogom, ker je dr. Rape svoj shod nemoteno vodil skoro še eno uro po tem dogodku.

Dopisniku se prav lepo zahvaljujemo za namigavanja, iz katerih se jasno dá razbrati, da so klerikalci pripravljene poslužiti se tudi najumazanejših sredstev, da zakrijejo resnico. Ako bi šlo po volji občinskega sluga in še par trabantov g. kaplana, med katerimi je eden celo dejansko skušal dokazati svojo moč s prerivanjem in suvanjem, bi prišlo do prav neprijetnih scen za klerikalce.

Znajo, pa znajo!

(Dopis z dežele.)

Pripovedujejo, kako zviti in prebrisanj so bili stari ajdovski svečeniki, kako so znali izžemati neuko ljudstvo. Mnogo naših duhovnikov je to premetenost najbrže povzelo po teh poganih. Dandanes, ko se svita že v zadnjih gorskih vaseh, je seveda treba že preudarneje postopati.

Denarja vedno bolj primanjkuje tudi na kmetih, cerkvene potrebsčine pa so vedno večje, zdaj za cerkven zlat plašč, zdaj za kelih in monštranco, zdaj za božji grob in jaslice, posebno pa za zvonove, ki veljajo na sto in stotisoče dinarjev. Ker je težko zbrati tako visoke vsote, so prišli na drug prav premeten trgovski način zbiranja. Saj so gozdi polni lepih vitkih smrek. Zato si mislijo: Bo pa šlo tako, da bo vsak gospodar dal tri, štiri, pet in več smrek, kolikor bo potrebno. Posebno trda gre za zvonove. Stare so zapravili, novi pa so silno dragi. Ako sto posestnikov dá vsakdo po pet smrek, je to petsto smrek, in to je vredno pri današnji ceni lesa najmanj stotisoč dinarjev. Če je župnija večja, pride še več.

Dobro so jo pogruntali gospodje. Da bi laže šlo, ker pravi gospodar trifrať

dobro ogleda snareko, preden jo podere; kaj seje, da bi jo zastojl posekal, so pričeli trkati na mehkočutna srca dobrih ženic, zbranih v raznih društvih tretjerednikov. Koliko dosežejo s tem? V nekaterih krajih in pri posameznikih že nekaj, a pri mnogih ničesar. Pač pa bodo povzročili v raznih družinah domače prepire med možem in ženo ter otroki. Pet smrek je danes že nekaj, če se obrne izkupiček za otroka.

Pa pustimo to. Vemo, kar smo že večkrat poudarjali, da morajo biti tudi cerkve z vsem potrebnim opremljene. Take naprave pa naj bodo primerne gmotnemu stanju župljanov. Žal, da duhovni gospodje nimajo nikakega ozira na to stran. V glavo si vcepijo in biti mora.

V mnogih krajih jim taki naklepi spodletijo. Če je ta odpor v posameznih župnijah in pri posameznikih velik, je največ vzrok sovražno nastopanje duhovščine napram političnim nasprotnikom in njihovim prosvetnim napravam. Ko bi duhovniki bili, kakor gre, in pustili na stran vsako politiko, vsako mržnjo v cerkvi, zunaj cerkve in v listih, bi bilo marsikaj drugače. Še tako hud nasprotnik klerikalne stranke bi odrinil svoj delež s prepričanjem: Je res duhovnik po božji volji, zakaj bi mi ne ustregel, je zmeren in pošten.

In tako ne bi bilo treba vseh teh sprtnosti pridobivanja gmotnih sredstev iz ljudstva, kar prav malo pristoja duhovniku, ki bi moral svoj vzvišeni poklic drugače pojmovati.

Pismo iz Amerike

O božiču si vsakdo želi biti doma pod svojo domačo streho, med svojimi ljudmi, v svoji domovini. To je že po naravi in mi vsi vemo, da ima sveta noč svojo posebno moč, ki vabi človeka v svoj tihi mir, ker sta doma sreča in blagoslov.

Pred vojno je mnogo naših ljudi moralo oditi preko morja, ker niso na li doma kruha, in mnogo jih je ostalo za vselej tam. Mislili smo, da po vojni ne bo več treba iskati kruha v tujini, ko bomo imeli svojo veliko novo državo. Toda izseljevanje se je nadaljevalo tako, da je morala Amerika omejiti število, ki se sme iz vsake države priseliniti vanjo, kajti tudi Amerika je čutila posledice vojne. Ker je vkljub temu priseljencev še preveč, se bo to število še bolj omejilo.

Amerikanski dolar je res velik gospod — a velikemu gospodu je treba tudi trdo služiti. Marsikdo, ki bi hotel doma enako pridno delati, bi si lahko ustvaril tudi na svoji zemlji lepo življenje. Treba je več podjetnosti in tega, kar se imenuje «amerikanizem», t. j. biti iznajdljiv in si pomagati sam. Brez dela ni jela ne tu ne tam. Naša država ni tako obljudena, da bi ne bilo prostora za vse, ki hočejo v nji živeti. Res je, da ni vse še urejeno, a s samim zabavljanjem in neumnim politiziranjem ne bo boljše. Imamo mnogo zakladov na zemlji in pod zemljo — treba jih je dvigniti — in to je mogoče samo z delom. Lahko bi bili ena najlepših in najbogatejših držav na svetu. Treba nam je širšega obzorja. Zdaj se nam zdi Amerika bliže nego n. pr. kak del naše države in rajše skušamo priti tja, nega da bi iskali kruha doma.

Slovenski zdravnik dr. K., ki je letos obiskal po 20 letih svojo domovino, nam je

poslal iz Amerike pismo, v katerem nam podaja svoje mišljenje glede naših razmer. Piše nam nastopno:

Razmere v Nemčiji, kot sem jih videl, se mi niso zdele tako slabe; kakor se čita po časopisih. Sploh sem na potovanju videl, da se vam Evropejcem ne godi tako slabo, kakor se piše v ameriških listih. V Clevelandu vidim vsak dan več revno oblečenih in zanemarjenih ljudi kakor sem jih videl v najbolj revnem predmestju Berlina.

O nas Amerikancih imajo ljudje v Evropi napačne pojme: mislijo, da smo vsi bogati, da ce tu cedl med in mleko. V resnici pa je tu tudi veliko revežev, ki jih Evropejci ne vidite. Jaz jih vidim mnogo v svoji zdravniški službi: Marsikateri naših rojakov, zlasti starejših, bi bil mnogo srečnejši v zadnji gorski vasi nego tu v velikem mestu.

Zabave in duševnih užitkov imate v Evropi brez primere več nego tu; pri nas gre vse preveč na levo stran. Res je morda pri vas preveč nadutosti — o čemer pa nisem popolnoma prepričan — a to bo s splošno izobrazbo popolnoma izginilo.

To pišem z namenom, da izrečem svojo osebno sodbo in vam na kratko podam svoje vtise. Več bom o tem pisal v «Prosveto», glasilo «Slov. nar. podporne jednote».

Potovanje po Evropi, posebno pa bivanje v stari domovini mi je ugajalo. Če bo le mogoče, v nekaj letih zopet obiščem Evropo.

Tako nam piše mož, ki je nepristransko pogledal v naše razmere. «Ljubo doma, kdor ga ima» — je naš stari pregovor, in to bomo čutili posebno o božičnih praznikih. Ne domišljajmo si, da je vse po svetu zlato in da se drugod živ' brez težav. Skušajmo rajši delati na svoji zemlji in si olepšati življenje s čim večjo izobrazbo: šola, knjige, pevska društva, Sokol, predstave itd. vse to naj oživlja naše življenje — zraven pa si z gospodarsko izobrazbo izboljšujemo svoj položaj. Tako bomo tudi politično bolj zrieli, bomo prav volili in pravi narodni poslanci bodo tisti, ki bodo poskrbeli, da bodo nastale take razmere, da bo v domovini dovolj kruha in da bomo spet peli z Vodnikovih «Zadovoljnim Kranjcem», da

ni sile trebuha
po svetu ni nos't...

Amerikanci, ki jih je mnogo po naših vaseh, nam sami povedo, kakšna razlika je med ameriškim in našim delom. Tam se res dela. Kadar bomo razvili vse svoje delovne sile, bo Jugoslavija imela za vse kruha dovolj. To je naša želja na praznik odrešenja in miru.

× Močan potres v južnoameriški republiki Kolumbiji. Dne 16. t. m. je bil v Kolumbiji močan potres, katerega vzrok je v ponovnem ožvljenju dveh ognjenikov, ki sta pričela bljuvati. Dve kolumbijski mesti sta popolnoma uničeni. Mrtvih so našli naslednjega dne 200 oseb. Mnogo težko ranjenih je ležalo pod razvalinami. Tekoča lava je uničila tri vasi.

× Nalazil vojak na svetu je nedvomno 1 m 25 cm visoki in 22 kg tehtajoči Andrej Boisier iz Savojske v Franciji. Potrdil ga sicer niso za bridko orožje, katerega ne more dvigniti, temveč za pisarniška dela. Pero bo pa že lahko dvigal.

Delavski glasnik

DELA VSTVU

«Domovina» bo v bodoče posvečala posebno pozornost tudi delavskim vprašanjem. Zavedamo se, kakor se mora zavedati danes vsak razumen človek, da je v vrstah človeštva delavski stan eden najpotrebnejših stanov in da mu gredo zato vse pravice kot vsem drugim ljudem.

Baš demokratska stranka je po svojem programu takšna, da ji la. ko pripadajo somišljeniki iz vseh slojev. Demokratska stranka je proti neplodnemu ščuvanju sloja proti sloju. Vsi stanovi so danes potrebni drug drugemu, zato se mora razmerje med sloji ustvarjati na podlagi pravičnosti in ne nasilja enega slučajno močnejšega sloja nad drugim slabšim.

Bratstvo, enakost! to je naše geslo. Za delavske interese se je borila doslej v prvi vrsti «Unija». Ker preneha ta izhajati, bo imela od sedaj «Domovina» rubriko Delavski Glasnik, kjer se bodo obravnavale pe-reče zadeve, ki se tičejo delavstva.

Beseda o Božiču

Božič prišel je v deželo,
nam potrkal je na vrata,
ves svetál je v belom plašču,
jasno s je krona zlata.
Toda na obrazu nezem
ni ljubečega smehljaja,
o, saj vé Božiček dragi,
kaj pri nas se vse dogaja.

Božič vé za razprtije,
ki smo jim Slovenci vdani,
za politične prepire
po deželi in v Ljubljani.
Kaj stoji nam v svetem pismu:
«Ljubite se med seboj!»
Na Slovenskem pa gospodje
ljudstvo hujskajo na boj!

Božič vé, da mi Slovenci
malo vina le prodámo,
kakor pravi stara pesem:
ker ga sami piti znamo.
Skup se shajamo pri litrih,
kjer se vse v nemár obrača,
kar politika ne zmora,
pa opravi z njo pijača.

Tole nam svetuje Božič:
«Oj, Slovenci, domovino
ljubite iz vsega srca,
mater svojo troedino!
Stran s političnim divljanjem,
hujskanjem, pijančevanjem!
V srca mir, v pesti odločnost
za sedanost in bodočnost,
da bo mlado Novo leto
leto srečno započelo.

Zapisal: S—a.

Novosti

DRAGI BRALCI IN PRIJATELJI «DOMOVINE»!

Zopet se nagiba h koncu eno leto boja naše «Domovine» za izobrazbo ljudstva, za gospodarski napredek vsega naroda, posebno pa kmeta in obrtnika, za našo državo in narodno svobodo. «Domovina» je brez ozira na levo in desno žigosala naše klerikalce, pa tudi drugim grešnikom ni prizanesla, dajajoč vsakomur, kar za-sluzi. Obenem pa je skušala nuditi ljud-

stvu poljudnega poučnega in zabavnega čtiva.

Proti «Domovini» je vodila boj politična duhovščina. Zaman je v njej iskala, da bi kje napadli vero. Če smo položili prst na skelečo rano in razkrinkali duhovnike, ki vero zlorabljajo za samopašne posvetne namene, mislimo, da veri nismo škodovali. Vera in versko življenje ni nobenemu pametnemu človeku napoti. Pač pa so politični duhovniki ljuljka, ki kvarijo Gospodovo in ki jo je treba izruvati.

Zaman je bil ves boj sovražnikov «Domovine», od 7000 izvodov v začetku leta je narasla na preko 10.000. Vedno bolj je priljubljena med ljudstvom.

Zato pa smo se odločili, da bo «Domovina» ob novem letu močno napredovala. Njen obseg se bo pomnožil zlasti v zimskih mesecih, obenem pa bo dobila slike. Prepričani smo, da bodo naši prijatelji odslej še rajši segali po svoji priljubljeni «Domovini».

Naročnina se zviša na 2 Din 50 par mesečno, kar je za list tolikega obsega in dobre vsebine, za list s slikami v današnjih razmerah malenkost.

Zato smemo od vseh prijateljev pričakovati, da nam ostanejo zvesti in da

1.) takoj pošljejo naročnino, če jo dolgujejo za nazaj, zlasti pa tudi za naprej vsaj za pol leta;

2.) da pridobi vsak naročnik vsaj še enega in nam javi naslov;

3.) da najbližnji krajevni organizaciji JDS, njenemu poverjeniku ali pa stranki znanemu somišljeniku dostavi za tajništvo JDS naslove vseh onih, katerim naj bi se poslala «Domovina» na ogled.

Napredna stvar zahteva, da «Domovino» pomnožimo na najmanj 20.000 izvodov. Noben kmečki, obrtniški in delavski dom ne sme biti brez «Domovine»!

Na delo za «Domovino»!

BOŽIČNI TEDEN ZA NAŠO «DOMOVINO». «Domovina», boriteljica za našo državo, za jugoslovenski narod, za pravice kmeta, obrtnika in delavca bo izhajala od novega leta 1924, naprej v PODOJENEM OBSĚGU IN S SLIKAMI.

Bratje in sestre, prijatelji «Domovine», delujte za njo, pridobivajte naročnikov! Naročnina znaša le 2 Din 50 par mesečno, 7 Din 50 par trimesečno; 15 Din polletno, 30 Din letno. Naročnina se pošilja na upravo «Domovine», Ljubljana, Prešernova ulica 54. — Današnji številki so priložene dopisnice, ki naj jo prijatelji izpolnijo bodisi z imeni novih naročnikov ali pa z imeni onih mož in žena, ki bi prišli v poštev, da se jim list pošlje na ogled. Tako izpolnjena tiskovina naj se z znamko 50 par pošlje tajništvu JDS. — «Domovina» bo poleg poučnega oddelka za kmete imela tudi poseben oddelek za naše delavce.

* Vesele božične praznike in srečno novo leto vsem prijateljem; znancem kakor tudi vsem slovenskim dekletom žele slovenski fantje v podoficirski šoli vojne mornarice v Šibeniku: Il. t e č a j : Bruno Skalicky, Mirko in Joško Zabovnik, Viktor Presl, Drago Draganič, Franjo Kovač, Milko Tomše, Martin Tomše, Karel Zupanc, Ludovik Peček, Bogomir Sušnik, Boris Berger, Hubert Pleško, Drago Volk,

Tihomil Simčič, Joško Kecelj, Rado Kolman, Franjo Balon, Ivo Koroša, Julij Legat, Karel Kronegger, Ignacij Glavič, Joško Havelka, Oton in Stanko Pavčič, Janko Vogelnik, Polde Štibelj, Janko Časl, Viktor Hasl; I. t e č a j : Avgust Canjko, Franjo Oliča, Rado Kolšek, Robert Ahmann, Rudi Ažmann, Josip Merbas, Hinko Vacek, Jurca, Tomič, Trpin, Jež, Planinc, Gabršek, Kavčič, Rode, Kralj, Bertoncclj.

* Mladinsko prilogo bo odslej večkrat imel naš list. Poskrbeli bomo, da bodo v teh prilogah stalno slike. Današnja božično mladinsko prilogo, ki obsega 4 strani, vzemite iz lista in jo dajte čitati otrokom!

* Novi ljubljanski veliki župan. Te dni je bil imenovan za velikega župana v Ljubljani vladni svetnik g. Teodor Šporn. Novi veliki župan je somišljenik SLS. Podobna je, da je radikalna vlada izvršila to imenovanje zato, da si zasigura za skrajni slučaj podporo klerikalnih poslancev.

* Agitacija za klerikalno časopisje pri raznašanju pošte. Iz Ljutomera nam pišejo: Poznamo pismonošo I. K., ki vrši pri opravljanju svoje službe tudi še klerikalno agitacijo. Naročnikom naprednih časopisov neprestano piska na uho, naj nikar ne čitajo «nekrščanskih» listov in naj se raje naroče na «Stražo», Slovenskega Gospodarja» itd. Mi si dovoljujemo vprašati pošto ravnateljstvo, ali je izrabljanje službe v strankarske namene dovoljeno?

* Smrt slovenskega četaša kralja Petra. V splošni boumci v Ljubljani je umrl gosp. Viktor Merlak, četaš kralja Petra (Mrkonjiča) v bosanski vstaji. Bodi odličnemu borcu ohranjen časten spomin!

* Smrtna kosa. V ljubljanski bolnici je umrl v starosti 65 let g. Emerik Moric, nadučitelj pri Sv. Petru pod Svetimi gorami. Pokojnik je služboval v Hrastniku, na Bizejskem in pri Sv. Petru, kjer je ustanovil posojilnico in ji načeloval do smrti. Petnajst let je bil predsednik kozjanskega učiteljskega društva. Blag nam spomin!

* Pomoč nezaposlenim delavcem. V ministrstvu za socialno politiko v oddelku za zaščito delavcev je izdelan načrt pravilnika za podeljevanje podpor nezaposlenim delavcem. Predvideno je, da se bodo podpore delile tudi inozemskim delavcem, ki se nahajajo v naši državi in ki so podaniki onih držav, ki tudi s svoje strani delijo podpore delavcem, ki so naši državljani.

* Borba proti alkoholu. Da se podpre akcija antialkoholnega gibanja, je ministrstvo za narodno zdravje ustanovilo v Beogradu posebno postajo za borbo proti alkoholu. Po potrebi se bodo take postaje ustanovile tudi v drugih mestih naše države. Postaja v Beogradu bo imela seznam vseh notoričnih pijancev ter bo skrbela za to, da ne dobe nikjer plače. V Ljubljani se je ustanovilo te dni Društvo za gojitev treznosti, ki bo pobijalo pijančevanje s predavanji, članki v časopisju in z brošurami.

* Smodnišnice na ljubljanskem polju se izpraznijo. Ministrstvo za vojsko in mornarico je izdalo odredbo, naj se smodnišnice na ljubljanskem polju izpraznijo in odstranijo iz njih vse nevarne eksplozivne snovi. S tem je ustrezno želi ljubljans-

skega prebivalstva; čigar življenje in imetje je bilo neprestano v nevarnosti.

* Telefonskemu omrežju v Novem mestu se je priklopila tudi državna kmetijska šola na Ormu. Tako je dobilo Novo mesto že peto zasebno govornico. Želeti bi bilo, da se to moderno občevalno sredstvo še bolj razširi.

* Ponarejeni deset- in stodinarski bankovci so se pojavili v Ljubljani. Narodna banka je v zadnjih dneh že več tverdkam in podjetjem zaplenila manjše množine «kovačev» in nekaj stotakov.

* 134letnica prve slovenske gledališke igre v Ljubljani. Dne 28. t. m. poteče 134 let, odkar se je v deželnem gledališču v Ljubljani igrala prvičrat v slovenskem jeziku gledališka igra. Predstavljali so Linhartovo «Županovo Micko». Bilo je to 28. decembra 1789.

* Madžarska barbarstva nad našimi državljani. V torek je predaval v ljubljanskem Mestnem domu g. Božidar Sever o strašnem trpljenju naših rojakov v madžarskih ječah. G. Sever je ravnokar sam prestal to trpljenje. Uvodoma je opisal muke v zaporih: leta 1914. (6 mesecev) v garnizijskem zaporu v Gradcu, leta 1919. (7 mesecev) v madžarskih in leta 1922. ter 1923. zopet 20 mesecev v madžarskih ječah. Leta 1919. je bil že od madžarskih boljševikov obsojen na smrt, a je izkoristil neki delavski upor in zbežal. Leta 1922. so ga Madžari 6 km onkraj državne meje pri Dolnji Lendavi ponovno prijeli kljub temu, da je bil član razmejitvene komisije. Madžari so mu naprtili vsakovrstne zločine proti madžarski državi ter ga obdolžili vohunstva. Omenjal je strašne razmere v madžarskih ječah in je le po naključju ostal pri življenju. Večkrat je bil opasno bolan in z zavratnim umorom so mu grozili probujajoči se Madžari. G. Sever se zahvaljuje časopisju, ki se je zavzelo zanj, našemu vojnemu atašeju in poslaništvu v Budimpešti, naši vladi, apostolskemu nunciju in našim poslancem, ki so se brigali zanj in posredovali na vse mogoče načine za njegovo osvoboditev.

* Oviran pogreb. Na Ježici pri Ljubljani se je vršil v nedeljo popoldne pogreb gostilničarke ge. Alojzije Ahlin. Ko je pripel sprevoz na pokopališče, je izjavil mrliški ogleda, da zaradi zabrane s strani orožništva pokop ne sme izvršiti, češ, da obstoja sumnja, da je povzročil njeno smrt njen soprog. Zvečer je prišlo orožništvo, a ni dognalo ničesar obtežilnega za soproga. Pogreb se je izvršil nato v ponedeljek.

* Smrtna nesreča. Posestnica Marija Črešnar s Tinske gore pri Slovenski Bistrici je obiskala svojo hčer ter se zvečer podala zopet proti domu. V temi je padla v pet metrov globok kamenit jarek ter se nevarno poškodovala. Staro ženo so sicer rešili iz jarka, vendar je podlegla težki poškodbi.

* Najtežji Jugoslovan umrl. V Rumi v Slavoniji je umrl trgovec Sava Jovanović, star 38 let, ki je tehtal 192 kg. Bil je nedvomno najtežji državljan Jugoslavije.

* Sin ubil očeta. Pretekli četrtek se je odigral na Viču pri Ljubljani zločin, ki jih malo beleži kriminalna kronika ljubljanske okolice. Posestnikov sin Ivan Jerina je umoril svojega lastnega očeta. Aretirani osumljeni sin je nekaj časa trdovratno ta-

žil vsako udeležbo na zločinu, končno pa je po hudem duševnem boju priznal, da je morilec. Pokojni Ivan Jerina je bil baje skop človek, s sinom Ivanom sta se v ostalem dobro razumela, samo sinova izvoljenka očetu ni bila po godu. Čudno je torej, kaj je privedlo sina Ivana do tega, da je izvršil tako strašen zločin. Po morilčevi izpovedi se je izvršil ves dogodek takole: Z očetom sta se po prerekanju spoprljela. Oče ga je hotel vreči na tla, a morilec je prijel slučajno na tleh ležeči kol in udaril očeta trikrat tako močno po glavi, da se je zgrudil nezavesten na tla. Obdukcija trupla pa je dognala, da ta zagovor obdolženca ni povsem točen. Poškodbe so morale biti povzročene z ostrim in težkim orodjem, najbrže z motiko. Lobanja očeta je bila nanreč popolnoma razbita in udrta. Jerina je bil oddan v zapore ljubljanskega sodišča in se bo moral spomlad zagovarjati pred poroto radi umora.

* **Obsodba Jugoslovanke na Dunaju.** Te dni je bila na Dunaju radi poskusa zastrupljenja neke obitelji obsojena na tri in pol leta kontoristinja Milica Vukobranković. Dunajsko časopisje poroča, da je ona potomka znanega Vuka Brankovića, o katerem pravi srbska narodna pesem, da je izdal Turkom Srbe na Kosovem polju. Kakor pa je znano, dela narodna pesem krivico Vuku Brankoviću, ki ni bil izdajalec. Milica Vukobranković, ki je izredno lepa ženska, je pred sodiščem med drugim izjavila, da je radi izdajstva njenega praočeta prekletstvo nad njeno rodbino. Najbrže ne ve, da je to izdajstvo zgodovina ovrгла.

* **Ne baš priporočljiv ženin.** Iz Boštana ob Savi nam pišejo: Neke nedelje meseca novembra me je nanesla pot v neko tukajšnje gostino. Ko sem že dlje časa sedel in klical, se mi je posrečilo, da sem priklical iz nenavadno vesele družbe natakario. Medtem pa sem zagledal pri drugi mizi nekega tujca. Ko sem vprašal znanca, kdo bi bil to, je že zapazil tujec mene in kma' u nato naročil: «Prinesite mi liter vina in pečenke. Izprva se mi je zdelo, da sem napačno razumel, a že je bila pri meni natakario z vinom in pečenko. Tako je trajalo pozno v noč. Tujec je plačeval, da je bilo veselje. Sumljivo je bilo le, da ves večer ni pokazal skoro nikakega denarja. Ko sem hotel oditi in plačati sam, je natakario pokazala na tujca, češ, ta bo plačal. Naslednji dan sem zvedel tole: Tujec se je ženil pri domači gospodični in se bahal, da je hotelir neke pri Mokronogu. Roko je tudi izprosil, saj je bil lepo oblečen in postaven. Domača gospodična mu je razkazovala zlato uro in verižico ter razne dragocenosti, kar je tujcu ugajalo, in sicer tako zelo, da je med kramljanjem ponoči vtaknil omenjeno uro in verižico sebi v žep. Zjutraj je poprosil gospodinjjo, naj mu da voz in ga pelje domov. Gospa je ustregla njegovi prošnji. Pred odhodom si je tujec še vzel v trgovini raznega blaga v vrednosti 5000 K in obljubil, da bo vse plačal vozniku. Voznik ga je peljal do Trebnega. Možak-ženin je še vozniku izmaknil za slovo 400 K in izgubil.

* **Usoda revnega delavca.** Pred železniško postajo v Slavonskem Brodu se je dogodil te dni strašen slučaj. Reven delavec Jurij Hajdin iz Moravice v Gorskem

koturu je potoval v Zagreb, da si polšče zasužek. Ker pa je bil brez vsakih denarnih sredstev, si ni mogel kupiti voznega listka. Na neki manjši postaji je stopil v osebni vlak in se skrival pred sprevodnikom. Ko pa je končno uvidel, da ne more uiti kondukterju, je skočil z vlaka in padel tako nesrečno na tla, da so mu kolosa vlačka odrezala obe nogi.

* **Roparski napad na hišo.** Nedavno sta napadla ponoči dva roparja hišo Kuzmana Stojčevića pri Bitolju. Med obema roparjema na eni strani in očetom ter sinom na drugi strani se je vnel hud boj, v katerem sta bila oče in sin ranjena. Roparja sta oplenila hišo ter odvedla s seboj očeta in sina. Med potjo se je očetu posrečilo pobegniti. Nslednjega dne je dobil oče od roparjev pismo, v katerem zalitevata za osvoboditev sina 300 napoleondorov kot odkupnino.

* **Šest tolovajev napadlo avtomobil.** Te dni zvečer je v Sv. Nedelji na hrvatskem šest razbojnikov napadlo osebni avto, v katerem sta se vžila rudarski ravnatelj družbe «Mirna», Albert Ucsesanek in šofer Janko Inkret. Najprej je eden izmed napadačev prisilil ravnatelja, da je ustavil avto, nato pa z nožem napadel Inkreta. Drugi napadalec se je lotil ravnatelja, ki pa ga je krepko prijel z eno roko, dočim je z drugo dirigiral avto. Pri prvih hišah so priskočili na pomoč kmetje, ki so ukrotili v avtu nahajajočega se razbojnika. Ravnatelj je šele tedaj opazil, da ni njegovega šoferja Inkreta. Zato se je vrnil in ga našel v mlaki krvi. Odpeljal ga je takoj v Samobor, kjer je dobil prvo zdravniško pomoč. Razbojnik, ki ga je ravnatelj pripeljal v Sv. Nedeljo, je bil izroččen orožnikom.

* **Maló prezgođaj.** Obrad Lalić, kmet skradinske občine v Dalmaciji, je svojega sina Ignaca, rojenega dne 17. decembra 1911., oženil s Stano Lalić, rojeno 28. novembra 1909. Ko so oblasti zvedele za poroko maloletnih otrok, so takoj storile potrebne korake, da se prepreči to pohujšanje. Tako oče Ignaca, kakor tudi varuh Stane, katere oče je že umrl, sta pozvana k sodišču, da bosta dajala odgovor za poroko, ki je pač nekoliko prezgodnja.

* **Potres na Koroškem.** Dne 28. novembra zjutraj ob 7. uri 10 minut se je čutil v Št. Vidu pri Podjuni močan potresni sunek, ki je trajal okrog 10 sekund. Tresljaji so bili tako silni, da so nekateri zbežali iz hiš. Sklepetale so šipe v oknih, se zibale p. dobe po stenah in ropotala vrata. Potres se je čutil tudi po drugih krajih Koroške. Tamošnji kmetje pravijo, da pomeni potres dobro letino.

* **Gospodinje! Rabite za peko vseh močnatih jedi edino vrhniški pecilni prašek,** ki se rabi lahko povsod mesto sode, jelenove soli itd. S tem pecilnim praškom pečene močnate jedi so boljše kot s kvassom pečene, ker ne provzročajo napenjanja. Posebno se priporočajo za bolnike, ker so jako lahko prebavljive. Vrhniški pecilni prašek izdeluje lekarna na Vrhniki in se od tam tudi naroča vsaka količina. — Ista lekarna izdeluje tudi aromatično železnato tinkturo, ki je od zdravnikov priznana kot najboljšo sredstvo proti bledeci, slabokrvnosti, slabi prebavi in oslabelosti vsake vrste. Prekaša vsako železnato vino, ker ne kvari zob in je izvrst-

nega okusa ter jo pljejo z najboljšim uspehom odrasli in otroci. Politrška steklenica stane 20 Din (80 kron). — Naročajte potom dopisnice na lekarno na Vrhniki in se Vam vse obratno dopošlje. (73)

Iz raznih krajev

* **V Šiški pri Ljubljani** je po daljši bolezni umrl g. Valter Blumauer, bančni uradnik, star šele 30 let. Bil je ljubezniv, splošno priljubljen družabnik in agilen delavec mnogih ljubljanskih narodnih društev, tudi vrl Sokol. Blag mu spomin!

* **Na Studencu pri Ljubljani** je bila ukradena Ivanu Pamgartnerju lovska puška, vredna 1000 Din.

* **V Medvodah** je Ivan Langerholc, kretnik državne železnice, pri obešanju svetiljke na signal padel z lestve, si zlomil rebra in dobil še več notranjih poškodb.

* **V Senčurju pri Kranju** je ukradel mesarski pomočnik Pavel Svetel svojemu očetu dve obleki in 1000 Din gotovine ter jo odkuril najbrže preko meje.

* **Pri Sv. Križu pri Litiji** je po dolgem bolehanju umrl Franc Miklavčič. — N. v m. p.!

* **V Dramljah pri Celju** je umrla ga. Neža Šket, mati tamkajšnjega poštarja, v visoki starosti 92 let. N. v m. p.!

* **V Polulah pri Celju** je umrl v 77. letu starosti posestnik g. Anton Božič, oče odvetnika dr. Antona Božiča in trgovcev Božičev v Celju. Bil je narodnjak in kremenit značaj. Naj počiva v miru!

* **V Št. Petru v Savinjski dolini** je umrl veleposestnik g. Josip Lenko. Svojčas je bil politično in gospodarsko delaven ter je zastopal svoj okraj tudi v deželnem zboru štajerskem. V nacionalnem oziru je bil naš nasprotnik.

* **V Gaberskem pri Trbovljah** je umrla gospa Anica Kmetova, rojena Golkonda, vrla narodna žena. Blag ji spomin!

* **V Podturjaku** je žagarju Francetu Šuštaršiču cirkularka pri delu odrezala štiri prste na levi roki.

* **V Št. Vidu pri Stični** je Emilija Šapiro, triletna kramarjeva hčerka, zašla v bližino štedilnika, kjer je mati kuhala kosilo. Otroku se je nenadoma vnela obleka in bi gotovo zgorel, da ga ni mati pravočasno polila z vodo. Dobil je težke opekline po vsem životu.

Prosveta

H. Sienkiewicz: Z ognjem in mečem. Povest iz davnih let. Iz poljščine prevlel dr. R. Mole. S slikami. Deseti in enajsti snopič (konec). Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Cena dvojnemu snopiču 18 dinarjev. Knjigotržna cena celemu romanu, ki obsega 684 strani velike osmerke in 22 slik, znaša 106 Din, vezanemu pa 120 dinarjev, po pošti 450 Din, oziroma 550 dinarjev več. Z enajstim snopičem je izdaja velikega Sienkiewiczovega romana «Z ognjem in mečem» končana. Prepričani smo, da bodo Slovenci tudi to izdajo čitali z istim zanimanjem, kot so prvi dve, in da zlasti ne bo nobene knjižnice, ki bi si znamenitega romana ne nabavila. Tiskovna zadruga istočasno naznanja, da bo začel izhajati drugi veliki Sienkiewiczov roman «Potop», ki tvori nadaljevanje prvega. Ta bo izhajal v snopičih po 8 pol in bo za predplačnike-naročnike znatno cenejši kot oznele v knjigotržju.

Zanimivosti

ODKRITJE PRASTAREGA OKOSTNJAKA.

V Kaliforniji, najbogatejši in največji Zedinjenih držav Severne Amerike, so odkrili nedavno star okostnjak, ki ga smatrajo za najstarejšega sedaj odkritih okostnjakov. Do odkritja je prišlo takole:

Dr. Harrington, eden najznamenitejših raziskovalcev na področju zgodovine pračloveka, je začel v Kaliforniji velika izkopavanja, da bi na podlagi novih odkritij mogel opisati prazgodovino te dežele. Nenadoma in nepričakovano je pred nekuj tedni našel na okostnjak, ki ga je sprva smatral za ostanek neke izumrle, človeku zelo shčne opice, toda pri natančnejši preiskavi je ugotovil, da so to kosti pračloveka. Ta pračloveški okostnjak, ki ima dragoceno znanstveno vrednost, se je nahajal ob vznožju neke velikanske pečine v bližini kalifornijskega mesta Sante Barbare.

Delavci, ki so tam kopali, so našli najprej lobanjo, nekaj dni nato so izkopali kosti prsnega koša in končno kosti nog in ostalih delov. Pri preiskovanju lobanje je učenjak ugotovil, da je ta okostnjak najstarejši, kar jih je do sedaj odkritih. Celjstne kosti in brada kalifornijskega človeka sta dvakrat tako velika kakor iste kosti pri okostnjaku pračloveka, ki je bil najden v Kavkazu, odnosno pračloveka, najdenega v Neandertalu. Doslej je bilo učenjakom neznano, da je obstojal v pradobi človek s tako velikimi ustmi in brado.

Široko odprta usta kalifornijskega pračloveka označujejo mučno smrtno borbo, ki jo je moral pretrpeti ta pračlovek. Njegov spol se ni dal točno ugotoviti, ali je podoba, da je bil moški. Ostali deli kosti, zlasti kosti prsnega koša, so jako podobni kostem neanderskega pračloveka. Posebno značilno je na kalifornijskem pračloveku nizko čelo, ki je zelo slično čelu opice šimpanza. Visoka starost lobanje se čeni ne samo po oblikah ust in brade nego tudi po silno preprostemu orodju in orodju, ki so ju našli v bližini okostnjaka.

Učenjak dr. Harrington je mišljenja, da je okostnjak star okrog 25.000 let. Okostnjak vsekako predstavlja ostanek nekekega pračloveka tako zvanega neanderskega pračloveka, čigar okostje so našli leta 1856. v neki jami pri Düsseldorfu. Tudi o tem neanderskem človeku so sprva smatrali, da je ostanek kake opice. Šele učenjak Schwalbe je dokazal, da je to okostje pračloveka. Zanimiva so vsekako odkritja prastarih okostnjakov, ki nas uverjajo o tem, da je bil pračlovek večji in krepkejši od današnjega rodu.

× Čudni zobje. V zdravniški akademiji v Parizu je nedavno neki profesor predstavil bolnika, ki je baš ozdravel po čudni operaciji. Pri tem človeku se je namreč razvilo nekoliko prekoštevinih zob, in to tako, da so prodrli iz zgornje čeljusti proti očesni duplini. Eno oko je bilo s tem tako stisnjeno, da ni videl nanj. Na zunaj se je možu čisto določno videlo, kako mu iz očesa sili neka stvar venkaj. Omenjenemu profesorju se je posrečilo, da je s spretno operacijo izvlekel štiri take zobe, ki so

zabodli v očesno duplino. Dva zoba je pustil, ker nista ovirala drugih udov. Zanimivo je, da je operiranec zopet izpregledal na oko, ko so bili nepotrebni zobje odstranjeni. Ta zelo zanimiv primer je doslej edini v medicini.

× Nemške bankovce cenijo le po vagonih. Neki madžarski trgovec je pred dvesta letoma prodal neki tvrdki v Berlinu za 2000 zlatih mark blaga. Ker berlinska tvrdka blaga ni takoj plačala, je morala plačati nedavno mesto 2000 zlatih mark 2 trilijona mark v papirju. Berlinska tvrdka je ta denar res spravila skupaj in ga natovorila v 6 in pol vagona. Madžarski trgovec je hotel te ogromne količine zamenjati za drug denar, a mu ni nihče hotel ustreči. Zato je dal 6 in pol vagona prepeljati na Madžarsko. Nedvomno so stroški za prevoz bili večji, nego je bil denar vreden. Sicer pa mu je morala dotična berlinska firma prav namenoma zbrati le bankovce nizke vrednosti, ker bi sicer vsa količina bankovcev ne znašala kar 6 in pol vagona papirja.

× Največji krompir na svetu. Neki francoski poljedelski list je otvoril meseca oktobra tekmo največjega krompirja na svetu. Prvo nagrado je dobil neki vrtnar iz Monbarda, ki je imel krompir, dolg 30 cm in ki je tehtal 2 kg in 47 g. Drugo nagrado je dobil istotako neki vrtnar, in sicer iz Kolmara, ki je prinesel na tekmo krompir, težak 1 kg in 992 g.

× O starih egipčanskih piramidah. Kakor Herodot piše, je bilo pri zidanju Cheopsove piramide zaposlenih 100.000 sužnjev. Bili so razdeljeni v oddelke po 10 tisoč mož. Vsak oddelek je delal po 3 mesece. Deset let so nepretrgoma delali samo ceste in pota, po katerih so dovažali ogromno kamenje za zidavo. Trajalo je še 20 let, da so piramido zgotovili. Pri gradnji Chembesove piramide je bilo zaposlenih 360.000 delavcev z dovažanjem in dviganjem ogromnih kamnov celih 20 let. Neizmerne vsote so se potrošile za preživljanje teh ljudskih množic. V opisanju gradnje Cheopsove piramide omenja Herodot, da se je samo za zelenjad kot prikuho izdalo 1600 talentov, to je približno 8 milijonov predvojnih kron.

Ženski kotiček

ČESA MOŽ NOČE RAZUMETI?

Mož noče razumeti, da se mora stanovanje od časa do časa temeljito očistiti in da se to ne more napraviti brez ropota in nemira v hiši.

Mož noče razumeti, da mora že zvečer povedati, če ni v redu kaj pri njegovi obleki, a ne potem zjutraj razgrajati, zakaj se ni nihče spomnil, da se to popravi.

Mož noče razumeti, da skodelice, kozarci in cvetlični lonci niso posodice za tobakov pepel.

Mož noče razumeti, da morajo včasih otroci razgrajati v hiši.

Mož noče razumeti, da žena ne more istočasno njega zabavati v sobi in obenem v kuhinji pripravljati jed.

Mož noče razumeti, da ima tudi gospodinja pravico, da se včasih počuti utrujena, ter da ji je treba počitka.

Mož noče razumeti, da mu je končno tudi v korist in uteho, ako se uveri, da je njegova žena najpoštenjša, najvrednejša, najštedljivejša in najmlajša od vseh žen.

Božične prestice, ki lahko služijo kot naveski za božično drevesce, se napravijo takole: Vzemi pol kg moke, 1 zavitek pecilnega praška, 15 dkg sladkorja, 10 dkg sirovega masla, nekoliko drobno zrezanih limoninih lupin, 2 jajci, 4 do 6 žlic mleka. Napravi iz tega na deski najprej z nožem in potem še z rokami testo. To testo razreži v koščke, velike kakor orehi ter jih z rokami zvaljaj v okrogle za svinčnik dolge palčice. Iz teh napravi prestice. Narejene prestice pokladaj na pomazano in z roko potreseno pločevino, precej narazen, pomazi jih z raztepenim jajcem in v pečici rumeno zapeci!

Dobro sredstvo proti vlagi v sobah je živo apno. Negašeno apno imej v pripravnih posodi v sobi, dokler ne razpade, potem ga nadomesti z drugim, ako je potrebno. Negašeno apno vsrkava vlago.

Za smeh in kratek čas

Ciganček.

Gospod sreča cigančka, ki nese lonec mleka. Vzame mu lonec iz rok, izpije mleko, nato pa vpraša cigančka:

«No, fantek, ali ti je žal mleka?»

Ciganček: «Nič mi ni žal, davi se je v njem utopila miška.»

Gospod trešči lonec ob tla in vpraša: «Tako, dečko, ali ti je lonca žal?»

Ciganček: «Kaj mi bo žal! Bo pač moj dedek brez nočne posode...»

Lopovi med seboj.

Zusepe ponuja neko obleko v nakup Zovaniju. Ker se Zovani ne more odločiti, se Zusepe razjezi: «Ali misliš krpiti ali ne? Saj nisem ukradel časa, da bi te tako dolgo čakal.»

Zovani: «Da si ukradel čas, tega ne mislim, pač pa mislim, da si ukradel obleko.»

Brihtni sinko

Ožbvt Šveglja in njegov sinko Gustl sta jo mahnla peš v Ljubljano. Ko sta hodila že dolgo časa, je ustavil Ožbvt na cesti nekega človeka in ga vprašal, kako daleč je še do Ljubljane.

«Deset kilometrov,» odvrne vprašani.

«To pa ni dosti,» meni sinko Gustl, «pet jih vzamete Vi, ata, pet pa jaz, pa bova kmalu v Ljubljani.»

Resno je premišljal.

Pankracij: «Recite mi, gospod Servacij, ali ste že kdaj resno premišljali o ženitvi?»

Servacij: «No, seveda — drugače bi bil pa že davno oženjen!»

Prvi.

Svitloslav: «Ali je že v javnosti znan, da si dobil milijon iz Amerike?»

Svetloslav: «Kajpak! Ravno sinoči se je oglašil prvi vlomilec.»

Razlika.

Gašpar: «No, Ožbovt, ali voš, kakšna je razlika med teboj in oslom?»

Ožbovt: «Velika! Jaz sem Ožbovt, a osel je osel.»

Gašpar: «Razlika je mnogo večja, nego misliš. Tebi je zjutraj žena dejala, da si osel, a oslu še ni rekel nihče, da je — Ožbovt.»

Za slabotne otroke.

Emulzija ribjega olja. 66

Vsak teden sveža. Mnogo učinkovitejša kot navadno ribje olje. Izdeluje jo: Lekarna RAMOR v Ljub. ani, Miklošičeva cesta (pri glavni em kolodvoru). Zelo priročna lekarna za vse, ki hodijo v Ljubljano po zdravila.

HARMONIKE znamke „DRAVA“

so najboljša ter prekažajo vse dosedanje izdelke, po seboj drago lažavost.

Tricvrstno, dvakrat uglašeno Din 2200 —; trivrstno, trikrat uglašeno Din 2500 —; štirivrstno, dvakrat uglašeno Din 2600 —; štirivrstno, trikrat uglašeno Din 3000 —; klavirni akordeon Din 4500 —.

Prepričajte se! — Naročajo se pri trdkli 72

M. A. Mušič, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6

Kupite in berite

„Poper in paprika“

hudomušne kratkocasnice.

Cena 3 Din, po pošti 3 Din 50 p.

Dobiva se v Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Za božič!

Sukno, cajge, obleke, kontonino, barhent, srajce, zimsko mo-ko perilo, ženske pletene majice, otroške junic in čepice iz čiste volne, nogavice, moške, ženske in otroške, rokavice, ženske rute, barhentaste in volne ne, kravate, robce itd. kupite najbolje in najceneje edino le pri trdkli

F. ČEŠNOVAR, Ljubljana

Stari trg št. 16.

Ne zamudite! Solidna postrežba! Cenovniki na razpologo! 69

Nahod? Glavobol? Zobobol? Trganje? Odrekajo večkrat mišice in živci? Prijetno čuvstvo kreposti prinese pravi Fellerjev Elza-Fluid! Najboljše hišno sredstvo! Lajša bolečine, osvežuje in jači telo! Čez 25 let priljub-

ljen kot kosmetikum za nego kože, las in ust! Veliko močnejši, izdatnejši in boljši kakor francosko žganje! Z zavojnino in poštno vred: 3 dvojne ali 1 specialna steklenica 24

dinarjev, 36 dvojnih ali 12 specialnih steklenic 214 dinarjev z 10%nim doplačilom. Razpošilja ga: Lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elza trg št. 360, Hrvatsko. (c)

Oh! Te bolečine!

Malo Fellerjevega pravega Elza-Fluida in bolečine minejo.

Drgnjenje a Felle jerim Elza-Fluidom je prava dobrod-jnost! Umiruje a Feller jerim Elza-Fluidom jači mišice in živce! Deluje antiseptično in osvežujo! Preženo nahod in upravi človeka neobčutljivega proti mrclemu araku! Za oči in ušesa! Zobe in glavo! Za vrat in usta! Za hrbet in ude! Za vsu telo izvrstno hišno sredstvo in kosmetikum. Fellerjev Elza Fluid je veliko močnejši in izdatnejši kakor francosko žganje. Ena poskus zadostuje, da tudi vi poročate:

To je najboljše, kar sem kdaj okusil!

Zahtevajte v vseh dotičnih poslova nicaš samo pravi Elza Fluid lekarnar a Fellerja. Pri naročilih naravnost stane z zavojnino in poštno vred, če se pošlje denar naprej ali po povzetju: 3 dvojne steklenice ali 1 specialna steklenica 24 Din; 12 dvojnih steklenic ali 4 specialne steklenice 85 Din; 24 dvojnih steklenic ali 8 specialnih steklenic 161 Din; 36 dvojnih steklenic ali 12 specialnih steklenic 214 Din.

KOT PRIHOD: Elza-obliž zoper kurje očesa po 4 dinarje in 6 dinarjev; Elza-mentolni črtulki 7 dinarjev; Elza-švedska tinktura za želodec; Elza-zagorski sok za prsa in zoper kašelj; ciza-riboj ol e 20 dinar ev; Elza-voda za usta 12 dinarjev; Elza-kolonska voda 16 dinarjev; Elza-sumski miris za sobo 16 dinarjev; glicerino 4 60 dinarja in 18 dinarjev; Lysol, Lysolom po 25 dinarjev; kumest; ča od 2 dinarjev navgor; originalno Radikum francosko žganje, velika steklenica, 15 dinarjev; Elza-mišeni prašek 10 dinar ev; strup za podgane in miši 6 dinar ev. Pri primota se zavojnina in poštnina posebe zaračunavata.

K tem cezam se priračunava sedaj 10%,no doplačilo. Pisma se naj naslavljaajo antačno takole: EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA DONJA, Elza-trg št. 360, Hrvatsko.

Mestna hranilnica kočevska

edini pupilarnovarni denarni zavod na ozemlju okrajnih sodišč Velike Lašče, Ribnica, Kočevje

obrestuje hranilne vloge po 6% (šest od sto)

brez vsakega odbitka davka in brez odpovedi

Stanje vlog nad 40,000.000 K.

Kdor hoče denar dobro nalagati, naj vlaga pri nas!

Tu je varno in plodono

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani,

naznanjajo, da so preselile svojo pisarno iz dosedanjih lokalov (Prešernova ulica št. 3, prostori firme F. P. Vidic & Komp.) v nove prostore

na Miklošičevi cesti št. 13 (vhod s ceste).

Svojim cenjenim odjemalcem priporočamo svojo prvovrstno strešno in zidno opeko.

Združene opekarne, d. d.